

1930 MÁJUS

ERDÉSZETI LAPOK

LXIX. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

5. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő
BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1930. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek.
(Telefon: 237—22.)

MEGHÍVÓ

az Országos Erdészeti Egyesület

IGAZGATÓ-VÁLASZTMÁNYÁNAK

ezévi május hó 30-án d. u. 5 órakor az egyesület székházában tartandó

ÜLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki előterjesztések.
 2. Ügyvezető jelentése.
 3. A vasúti tarifák ügye.
 4. Az államvasúti tűzifaszállítások ügye.
 5. Műfaanyagok forgalmiadóváltsága.
 6. Esetleges indítványok.
- Budapest, 1930 május 10.

Az elnökség megbízásából

Biró Zoltán s. k.,
ügyvezető.

A kereskedelemügyi miniszter úr leirata a vas- és vasbetonaljak alkalmazása és a magyar termelésű talpfák átvétele ügyében:

„M. Kir. Kereskedelemügyi Miniszter 22.432—1930—K. M. VII. Az Országos Erdészeti Egyesületnek. Folyó évi március hó 5-én, 282. szám alatt, a vas- és vasbetonaljaknak a m. kir. államvasutak által való alkalmazása tárgyában hozzám intézett felterjesztésére az alábbiakat közlöm az egyesülettel: A vas- és vasbetonaljaknak a m. kir. államvasúti vonalakon való alkalmazása, amint azt felterjesztésében az egyesület is megjegyzi, tényleg kereskedelmi mérlegünk szempontjából, a külföldi talpfabehozatal csökkentése és a hazai ipar foglalkoztatása szempontjából mutatkozik indokoltnak. Rá kell mutatnom azonban arra, hogy a m. kir. államvasutak a hazai talpfatermelés korlátozott volta miatt évenként mintegy 450.000 darab talpfát kénytelenek külföldről beszerezni és így a vas- és vasbetonaljaknak alkalmazása után is évenként még igen nagy mennyiségű külföldi talpfa behozatala válik szükségessé. Nyilvánvaló tehát, hogy a jelzett vas- és vasbetonalj alkalmazás a magyar fatermelésnek jutó talpfamennyiséget a legkisebb mértékben sem fogja csökkenteni. Ami a felterjesztésben előadott azt a másik kérelmet illeti, hogy az államvasutak igazgatósága a magyar termelés által a megrendelt mennyiségen felül előállított talpfa- és váltótalpfakészletet még az idei nyár folyamán vegye át és hogy ezáltal a jövő évben ennyivel is kevesebb külföldi talpfát kelljen beszerezni, értesítem az egyesületet, hogy a m. kir. államvasutak igazgatóságától vett jelentés szerint az ilyen készletek átvétele már ma is folyamatban van és különösen a felterjesztésben is kilátásba helyezett azon esetben, hogy a vételár csak folyó évi július hó elseje után lesz fizetendő, — nem lesz semmi akadálya annak, hogy az államvasutak az ilyen készleteket, megfelelő minőség esetén, teljes mennyiségben átvegyék. Idevonatkozóan az érdekelt talpfatermelők forduljanak közvetlenül a m. kir. államvasutaknak egyidejűleg megfelelően értesített igazgatóságához. Budapest, 1930. évi április hó 23-án. Bud János s. k.“

A földművelésügyi miniszter úr leirata a hazai tűzifaküldemények vasúti fuvardíjának mérséklése ügyében:

„M. Kir. Földművelésügyi Miniszter 12.916—1930—I—I. szám. Az Országos Erdészeti Egyesület t. Elnökségének, Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám. Értesítem a t. Elnökséget, hogy február hó folyamán ismét megkerestem a m. kir. kereskedelemügyi miniszter urat, hogy a hazai termelésű faanyagok vasúti szállítási díjtételeit mérsékelje, illetve az ú. n. tört. tarifa-rendszer megszüntetése mellett olyan tarifát állapítson meg, hogy a belföldi fa a külföldivel szemben versenyképes lehessen. Erre a megkeresésemre a kereskedelemügyi miniszter úr a folyó évi április hó 10-én kelt 22.447—1930—VIII. K. M. számú átiratában arról értesít, hogy a faanyagok szállításának általános mérséklését nincs módjában engedélyezni, mert azok szállítási díjtételei úgysis, különösen a tűzifánál, olyan alacsonyan vannak megállapítva, amelyek a vasút önköltségeit sem fedezik, a további mérséklés pedig az államvasutaknak nehezen egyensúlyban tartott pénzügyi helyzetét ingatná meg. Az általam felhozott indokokra való figyelemmel a hazai erdőipar érdekében azonban mégis hajlandó megadni azt a könnyítést, hogy a tört. fuvardíjszámítás hátrányainak csökkentése céljából minden olyan esetben, midőn a helyiérdekű vasutakkal való forgalomban a szállítás legalább három vasúton történik, közvetlen mérsékelt díjtételek érvényesíttessenek, mely közvetlen díjtételekbe az államvasutak is fél kezelési illetékkal rövidített díjtételeiket számítják be. Utasította is egyidejűleg a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy ha az érdekeltségek az igazgatósághoz bejelentik azokat a viszonylatokat, amelyeknél a szállításban a helyiérdekű vasutakkal való forgalomban legalább három vasút vesz részt, a fentebb említett módon képezett közvetlen díjtételeket érvényesítse. Felkérem a t. Elnökséget, hogy a kereskedelemügyi miniszter úrnak ezt a döntését az érdekelteknek megfelelően tudomására hozni szíveskedjék. Budapest, 1930. évi április hó 23-án. A miniszter rendeletéből: Papp s. k., miniszteri tanácsos.“

A kormány erdőgazdasági politikája

Lapunk vezető helyén közöljük a kereskedelemügyi és földművelésügyi miniszter uraknak egyesületünkhöz intézett egy-egy leiratát.

Mind a kettőből megállapíthatjuk azt az örvendetes tényt, hogy a magyar erdőgazdaság annyiszor felpanaszolt sérelmei lassanként mégis orvoslást nyernek.

A kereskedelmi miniszter úr leirata teljes mértékben honorálja azt a régi kívánságunkat, hogy a belföldi talpfatermelés által a megajánlott mennyiségeken felül előállított készleteket az államvasút még a termelés évében vegye át s ne kelljen ezeknek a készleteknek a felajánlásával a rendszerint őszre kiírt versenytárgyalásokig várni.

A miniszter úr magáévá tette azt az indokolásunkat, hogy ez a többletbeszerzés csak a következő évi behozatalt fogja apasztani; az a kamatveszteség pedig, ami a vételárnak valamivel később való kifizetéséből háramlik a termelőkre, egyrészt ma már sokkal kisebb terhet jelent, mint még néhány évvel azelőtt is jelentett, másrészt természetesen következménye annak, hogy az állami költségvetést a kormányzat pontosan betartani köteles és így az előirányzatot túlmenő beszerzéseket nem fogatosíthat.

A földművelésügyi minisztérium leirata arról tanuskodik, hogy a kereskedelmi miniszter úr hajlandó mégis a helyiérdekű vasúti tarifákból kifolyólag a magyar termelésre annyira hátrányos díjszabási kérdést revízió alá venni.

Bár az a kedvezmény, amelyet a kereskedelmi miniszter úr így kilátásba helyezett, még mindig igen csekély és csak néhány nagyon különleges vonatkozásban alkalmazható, mégis örömmel üdvözljük azt, mert a két leiratból két örvendetes tényt állapíthatunk meg.

Az egyik az, hogy a földművelésügyi miniszter úr nemesak a hazai termelésnek az államvasúti megrendeléseknél való megfelelő védelme érdekében benyújtott kérésünket támogatta eredményesen a kereskedelmi miniszter úrnál, de régebbi panaszkodásunk elintézését is nyomatékosan sürgette és pedig anélkül, hogy ezt külön kértük volna.

A másik az a körülmény, hogy a kereskedelmi miniszter úr ebben a minőségében is megőrizte a magyar erdőgazdasággal szemben azt a jóindulatú megértést, amit részéről közigazdasági miniszter korában mindig tapasztaltunk.

Örömmel használjuk fel az alkalmat arra, hogy mind a két miniszter úrral szemben nyíltan is kifejezést adhassunk őszinte köszönetünknek s csak azt kérjük, hogy ha a továbbiakban bírálathat tárgyává tesszük is az elért eredményeket, ebben ne lássanak sem elégedetlenkedést, sem az ellenzékieskedés vágyát, hanem egyedül azt a törhetetlen szándékot, amellyel a magyar erdőgazdaság sérelmeit föltárni és azoknak orvoslását elősegíteni igyekszünk.

Ezeknek a kérdéseknek a tárgyalásánál lehetetlen elkerülnünk azt, hogy az erdőgazdasággal szemben tanusított elbánást a más ágazatokkal szemben észlelhető eljárással párhuzamba ne állítsuk.

Amikor ezt tesszük, bennünket nem az irigység vezet, mert csak örömmel látnók azt, ha a többi ágazatok még több előnyben részesülnének; hiszen ebben az esetben, minden valószínűség szerint, nekünk is könnyebb lenne sérelmünk orvoslását kiküzdni.

Összehasonlításunk célja annak igazolása, hogy az erdőgazdaság még ma is az államháztartás hamupipőkéje s egyúttal a köztudatba leendő átvitele annak a sokat hangoztatott és könnyen bizonyítható állításunknak, hogy aránylag csekély áldozattal egy-két évtizeden belül számszerűleg alig kifejezhető mértékben lehetne ezt az elhanyagolt ágazatot fejleszteni, ami egyúttal kereskedelmi mérlegünk javulását eredményezné olyan téren, amely téren a behozatalt más eszközökkel számottevő mértékben csökkenteni nem lehet.

Az elől említett leiratok közül az első a talpfakérdést úgy oldja meg, hogy azzal minden tekintetben meg kell elégednünk.

Ha a második leiratot, illetőleg az abban tárgyalt eredményt méltatni akarjuk, egy kicsit foglalkoznunk kell az államvasutak díjszabási politikájával is.

A díjszabásszámítás a következő alapelveken épül föl:

Minden fuvardíj két tételből alakul ki és pedig az úgyneve-

zett kezelési illetékből és a tulajdonképeni szállítási díjtételekből.

Az elsőt azért számítja fel a szállítóvállalat, mert hiszen neki minden szállítandó anyaggal foglalkoznia kell, tehát a személynzeti és egyéb általános üzemi költségek egy részét minden szállítmányra át kell hárítania. (Pl. a kocsit a feladóállomásra kiállítani, a megállapított berakási és kirakási idő tartamára a fél rendelkezésére bocsátani, a szállítmányt elkönyvelni, a fuvardíjakat kiszámítani, az értesítőt kiküldeni stb.)

Ezek a költségek minden szállítmányra egyformán fölmerülnek, tekintet nélkül arra, hogy milyen távolságra kell a feladott árut szállítani.

Ezenkívül van a tulajdonképeni szállítási költség, mondhatjuk vontatási díjnak is, amely a szállítási távolságokkal nő.

Ha egységes szállítási díjszabásunk volna, vagyis ha a fuvardíjat egyformán számítanák az azonos szállítási távolságokra, tekintet nélkül arra, hogy a szállításnál egy vagy több vasútállalat vonalait veszik-e igénybe, a rendszer teljesen igazságos volna, mert hiszen a fuvardíj elsősorban a szállítási távolságokkal állna arányban.

A helyzet azonban, sajnos, nem ez.

A fuvardíjat ugyanis addig róják ki az egyfolytában számított távolságok alapján, ameddig a szállítmány ugyanannak a vasúttársaságnak a vonalán szalad.

Mihelyest a szállítmány valamely más vasút vonalát érinti, a díjszámítást teljesen újból kezdik, mintha a szállítmányt a fél újból adta volna fel.

Mivel pedig az ilyen feladásnál a kezelési illetéket minden vasútvonal újból felszámítja, igen természetes dolog, hogy ez a számítási mód az ilyen szállítmányok fuvardíját jelentékenyen megdrágítja.

A díjszámítás szempontjából teljesen külön vonalnak tekintik az államvasút kezelésében lévő helyi érdekű vonalakat is s ezeknél még az a hátrány is felmerül, hogy az összes szállítási díjtételek a közvetlen államvasúti díjtételeknél kerek 10 százalékkal magasabbak.

Az előzőekben már rámutattunk arra, mik azok a teendők, amikért a vasút az úgynevezett kezelési illetéket számítja.

Ezek a teendők az ilyen, több társaság tulajdonát alkotó vonalakon való szállítás mellett is túlnyomó részben csak egyszer merülnek fel, teljesen méltánytalan tehát, hogy a kezelési illetéket minden vonal után teljes egészében számítsák fel.

Ezt a méltánytalanságot maga a vasút is belátta és legalább részben kiküszöbölte azáltal, hogy ha a szállítmány több vasútvonalat érint, csak egy vonal után számítják fel a teljes kezelési illeték felét.

Hogy ez az eljárás még mindig mennyire méltánytalan volt, mutatja az a körülmény, hogy ha a szállítmány államvasúti vonalokról helyiérdekűre s innen ismét államvasúti vonalra futott át (pl. Budapest—Bátaszék), az államvasút a kezelési illeték egy és félszeresét s a helyiérdekű vasút fél kezelési illetéket számított fel, vagyis a szállító kétszer fizette meg annak a munkának a költségeit, ami tényleg csak egyszer merült föl.

Ez az úgynevezett tört tarifa, amit a magyar erdőgazdaság állandóan felpanaszolt s ami a magyar erdőgazdaságot abba a furcsa helyzetbe juttatja, hogy túlnyomórészt helyiérdekű vasútvonalak mellett termelt s így ezeken feladásra kerülő szállítmányai a fővonalak mellett fekvő nagyobb fogyasztási gócpontokat jóval nagyobb szállítási költséggel tudják csak a magyar vonalakon elérni, mint a rendszerint fő vasútvonalak állomásain az országba befutó külföldi faanyag.

Teljes mértékben áll ez azokra a faipari vállalatokra (fűrésztelepek) is, amelyek a termelő vidék közvetlen közelében, helyiérdekű vasútvonalak mellett helyezkedtek el.

Hogy ez pénzből mit jelent, azt igen könnyen kiszámíthatjuk, mert pl. míg a külföldi fűrészáru 200 km távolságú államvasúti szállításért 151 pengő, a tüzifa ugyanakkora szállításért 84 pengő fuvardíjat fizet, addig a belföldi fűrészáru pl. 100 km-es államvasúti és 100 km-es vicinálisvasúti szállítás után 198 pengő, a tüzifa pedig ugyanilyen szállítás után 98 pengő fuvardíjat; tehát ez a tört tarifa a magyar fűrészáru szállítását 10.000 kg-ként 47 pengővel, a magyar tüzifáét pedig 22 pengővel drágítja meg az adott esetben.

Ezen a hátrányon a kereskedelmi miniszter úr engedménye még mindig nem segített, a következő okokból:

1. A kezelési illeték a vicinálisvonalakon feladásra kerülő

magyar fánál még mindig magasabb, mert ha a fa 2 vagy 3 vonalat érint, másfélszeres, ha pedig 4 vagy több vonalat érint, annyi fél illetékkal lesz megterhelve, amennyi az érintett vonalak száma. Ezzel szemben a közvetlen fővonalon futó külföldi tűzifa csak egyszeres illetéket fizet.

2. A vontatási díj felszámítása is hátrányos a magyar fára, mert a helyiérdekű vasútvonalakon megtett út után a belföldi fa 10 százalékkal magasabb vontatási díjat fizet, mint a közvetlen főútvonalon futó külföldi fa.

3. A kereskedelmi miniszter úr által kilátásba helyezett kedvezmény csak esetről-esetre, meghatározott állomásról meghatározott állomásra irányuló szállitmányokra vonatkozik, míg a külföldi faanyagok a közvetlen szállitás előnyeit minden különleges engedély nélkül az államvasúti vagy egyéb fővonalak bármely állomására irányuló szállitásnál élvezik.

Magát a külföldi és belföldi termelés szállitási viszonyai között fennálló különbséget legegyszerűbben az egységes tarifával lehetne kiküszöbölni, amit a szomszéd államok a megszallást követő második esztendőben kivétel nélkül megcsináltak.

Nálunk az államvasutaknak a helyiérdekű vasutakkal kötött szerződése csak abban az esetben tenné lehetővé az egységes díjszámítás életbeléptetését, ha ezeket a vonalakat a magyar állam bérbevenné vagy megváltaná.

Úgy tudjuk, hogy a szerződésekben erre vonatkozólag kikötött időtartam az összes helyiérdekű vasútvonalakra már lejárt s így az államnak jogában volna a helyiérdekű vasutakat akár bérbevenni, akár megváltani. Mai pénzügyi helyzetünk mellett azonban erre aligha gondolhatunk.

Különben is a tarifális kérdések vagy közvetlen szállitási lehetőségek iránt az érzék nálunk meglehetősen fejletlen. Elég lesz talán ennek igazolására felhozni azt, hogy míg pl. a csehek a bánrévei deltánál, vagy a románok Nagyvárad és Szatmárnémeti között a magyar területen való áthaladás szükségességét közvetlen vonalak kiépítésével már rég kiküszöbölték, addig nálunk mai napig sem gondol senki sem arra, hogy az alföld—fiumei vasútvonal Kelebiánál néhány km-rel megszakított két vonalrészét összekösse, hanem az ezen a vonalon irányított

árak ma is közel 100 km-es több-szállítással, két vicinálisvonal érintésével, 2 és félszeres kezelési illetékekkel s majdnem 100 km-en át 10 százalékkal magasabb fuvardíjjal juthatnak el rendeltetésük helyére. Pedig ez a vonalrész, amely a szerb határvonallal futna párhuzamosan, tán nemzetvédelmi szempontból is elég fontos volna.

Az eddigiekből megállapíthatjuk, hogy a magyar faanyagok hátrányos tarifális helyzetén ezekkel a részletintezkedésekkel valamit enyhíteni lehet ugyan, de azt megszüntetni csak a magyar faanyagra vonatkozólag adandó általános szállítási díjkedvezménnyel lehet.

Itt rá kell térnünk arra az indokolásra is, amit a tüzifa további fuvardíjmérséklése ellen a kereskedelemügyi miniszter úr felhoz.

Tudjuk és elismerjük, hogy a tüzifa fuvardíja a vasút által felszámított rezsiköltségnél alacsonyabb s hogy ezért a mérséklésért valahol ellenértéket kell kapnia a vasútnak.

Meg is mondjuk, hol!

A külföldi származású faanyagok fuvardíjánál, még pedig nemcsak a tüzifáénál, de a műfáénál is. Mert a magyar műfa-és fűrészárutermelés helyzete még siralmasabb, mint a tüzifáé!

Nemcsak a jóval magasabb fuvardíjtétel fokozza kedvezőtlen helyzetét, de az is, hogy a legtöbb feldolgozott anyagunk kétszeres szállítást igényel és pedig rönkformában a fűrészre és készáru formájában innen tovább, a hátrányokat tehát kétszeresen nyögi!

Ezen az állapoton pedig segíteni kell!

A segítséget pedig a földművelésügyi minisztériumtól várjuk!

Tudnia kell a minisztériumnak azt, hogy vannak olyan erdőgazdaságaink, ahol az évi termelés nagyrésze értékesítetlenül maradt vissza akkor, amikor 28.000 vasúti kocsit külföldi faanyagot hoztunk be!

Tudnia kell, hogy sokezer holdon még sokkal több ezer köbméter gyéritési faanyagunk rothad el, rontja a jövő évi állományok fejlődését, azért, mert nem tudjuk értékesíteni.

Mi csak egy számadattal igazoljuk, mennyire igazat mondott Gaál Gaszton, mikor a somogyi és zalai fatermékek kedvezőtlen helyzetére rámutatott!

Kisbárapátitól Ujdombovár 68 km-re van s erre a távolságra a magyar tüzifa fuvardíja 49 pengő, a fűrészárué 91 pengő.

Ezzel szemben a Gyékényesnél bejövő jugoszláv tüzifa a 70 km-re levő Kaposvárt 37 pengő, a fűrészárué pedig 72 pengő fuvardíjjal éri el!

Szabad ennek így maradnia?

Nehogy az a vád érhesen bennünket, hogy olyasmit kérünk, amit eddig vasutaink egyetlen gazdasági ágának sem adtak meg, utalunk arra az elbánásra, amiben a belföldi széntermelés a külföldi szénnel szemben részesül.

Tisztán államvasúti szállítás esetén, 15 tonnás kocsiban, 10.000 kg külföldi szén szállítási díja 100 km távolságra 139 pengő, ezzel szemben a hazai szénszállítás ugyanerre a távolságra, tisztán államvasúton, 64 pengőbe, felében államvasúti és felében helyiérdekű vasúton 84 pengőbe kerül, vagyis a hazai szén még a legkedvezőtlenebb viszonylatban is 40 százalék tarifakedvezményt élvez.

Hogy a kormányzatnak ez a — véleményeünk szerint minden tekintetben helyes — tarifapolitikája a hazai széntermelés védelme szempontjából mit jelent, azt mindenki tudja, aki a hazai szénbányászat fejlődését és termelését az utolsó évtizedben figyelemmel kísérte.

Nem tudjuk, miért nem lehet ezt a különleges elbánást a hazai fatermékekre alkalmazni.

Ha ki lehetett a szén fuvardíját emelni az általános tarifából akkor, amikor szénfogyasztásunknak csak kb. 22 százalékát teszi a külföldi szén és koks, miért ne lehetne ezt megtenni a fatermékeknél, amelyekből nagy átlagban 30 százalék a belföldi és 70 százalék a külföldi származású anyag?

A magyar államvasutaknak, hogy a szénért és koksért ugyanazt a fuvardíjbevételt elérhessék, 40 százalékkal kellett emelniök a külföldi szén fuvardíját, azért, hogy a belföldi szénét 10 százalékkal csökkenthessék.

Mint láttuk, a különbség ennél nagyobb, tehát az elbánás a széntermelésre igen kedvező. Ezzel szemben a külföldi fa díjtételének 10 százalékos emelése elegendő volna arra, hogy a belföldi fa szállítási díját 23 százalékkal lehessen csökkenteni s

így a belföldi termelés kedvezőtlen helyzete egy csapásra megszűnjék, anélkül, hogy az államvasutak jövedelme apadna vagy a külföldi faanyagok fogyasztói tulságosan meg lennének terhelve, mert az előálló fuvardíjtöbblet a tűzifánál legfeljebb 8, a gömbölyű fánál 10, a fűrészelt anyagoknál pedig 15 fillér ár-többletet okozna csak métermázsánként.

De ezenkívül is kérnünk kell, hogy a sokkal csekélyebb értékű dorong-, bot- és tuskófa alacsonyabb díjosztályba is kerüljön.

Mert ne higyük, hogy a vasúti szállításnak ezek a hátrányai csupán abban nyilvánulnak meg, hogy a magyar termelő olcsóbban kénytelen adni a fáját.

Sok vidéket ismerünk, ahonnan a kedvezőtlen szállítási viszonyok miatt a gyengébb fa-választékokat egyáltalán nem lehet piacra hozni. Ezek az anyagok kitermeletlenül az erdőn, maradnak vissza s nemcsak jelentős mennyiségű külföldi fát vagyunk kénytelenek ezért behozni, de a magyar munkászekek is sok kereseti lehetőségétől esnek el.

És itt még egy dologra rámutatunk!

A magyar gazdálkodásnak egy jelentős része, egy sereg szénkereskedő és fogyasztó feljajdult a külföldi szén fuvardíj-emelése ellen, mert tüzelőberendezései külföldi szénre voltak berendezve.

A kereskedelmi minisztérium — igen helyesen — nem engedett.

Nem engedett, dacára annak, hogy a Szobtól Budapestig való külföldi szénszállítás fuvardíjának felemelése a szénszállítást ezen a vonalon a víziútra terelte, sokezer koci szén fuvarozását elvonta a MÁV-tól s a csehek külön széncsúsztatót építettek Komáromban, hogy a szenüket olcsóbban hozhassák be a Dunán!

A házadómentességhez kikötötték, hogy a tüzelőtesteket magyar szén használatára kell berendezni.

Szóval a magyar szén védelmére minden intézkedés megtörténik, az iparéra is, csak az erdőgazdaságot nem lehet és nem szabad védeni?

Hogy az erdőgazdaság nem tudja kielégíteni az ország szükségletét?

Hát a szénbányák, az iparvállalatok ki tudták elégíteni már akkor, amikor ezt a védelmet megkapták? S ki tudják-e elégíteni ma is?

Ha az ipar és a bányászat támogatására szánt összegeknek 40—50 százaléka munkadíj, az erdészet enemű szükségleteinek 90 százaléka az!

Hol van hát a hiba?

Mögöttünk nincs a nagytóke elsőrendűen megszervezett ereje, a mi akciónknak az erőt csak a hivatalos adminisztráció erélyes támogatása adhatja meg.

Ezt kérjük, ezt várjuk a földművelésügyi adminisztrációtól, amely már igen sokszor adta tanujelét megértő jóindulatának.

Ezeket a kérdéseket nem lehet átiratokkal elintézni!

Üljünk le már egyszer *együtt a zöldasztalhoz* és mi minden szükséges számadattal igazolni fogjuk állításaink igazságát.

A keresztülvitel azután csak azon fog mulni, meg lesz-e a kellő erély a földművelésügyi kormányzat legfelső tényezőinél, mert ez a kérdés nem a tisztviselőkön mulik.

Amikor Gaál Gaszton országgyűlési képviselő az állami költségvetést bíráló beszédében erre a visszásságra rámutatott, a magyar erdőgazdaság egyik legnagyobb sérelmét tárta fel.

Örömmel regisztráljuk itt a miniszterelnök úrnak erre válaszulólag tett azt a kijelentését, hogy ezt az állapotot megszüntetni kívánja.

Véleményünk szerint a tarifakérdés megfelelő megoldásával elő lehetne teremteni annak a hitelösszegnek egy részét, ami nélkül az erdőgazdaság fejlesztésére és fabehozatalunk csökkentésére gondolni sem lehet.

Pedig ez a kérdés külkereskedelmi mérlegünknek egyik leglényegesebb kérdése, mert ha minden pótlószert igénybeveszünk is, behozatali mérlegünk csak igen csekély mértékben fog javulni, mert a faanyagok leghasználatosabb pótlószert, a vasat, ugyancsak nagyrészen külföldről kell behoznunk.

Az egyetlen orvosság tehát erdőgazdaságunk és fatermelésünk megfelelő fejlesztése.

Igaz ugyan, hogy ez néhány évtizedes teendő, ez azonban egyáltalán nem lehet ok a halogatásra, mert minél később kezdjük a munkát, annál később várhatjuk annak eredményét.

Nézzük már most az erdőgazdaság helyzetét az állami költségvetésben és pedig abból a szempontból, milyen mértékben találjuk meg abban a céltudatos gazdaságpolitika folytatásához nélkülözhetetlen költségek fedezetét.

A miniszterelnök úr egy husvétii interjúbán kifogásolta, hogy az állami költségvetés nem részesül komoly kritikában.

Engedtessek meg nekünk, hogy a költségvetésnek a magyar erdőgazdaságot érintő részét tisztán szakszempontból, minden politikai vonatkozás nélkül méltathassuk s rámutathassunk a magyar erdőgazdaságnak azokra — a véleményünk szerint — közérdekű igényeire, amelyek kielégítését — sajnos — hosszú idő óta hiába várjuk.

A „Köztelek“ ezévi 30. számában méltatja a földművelésügyi költségvetést s úgy hisszük, teljes joggal panaszolja fel azt, hogy míg a békeidőben a földművelésügyi tárca költségvetése az egész költségvetés 4.5 százalékát tette, ma a tárca költségvetése az állam-költségvetés 2.6 százalékára esett vissza, amely arányszám a békebeli arányszámnak 58 százalékát teszi ki.

Ha most vizsgáljuk az erdőgazdaságnak a tárca költségvetésében való részesedését, megállapíthatjuk, hogy az erdőgazdaság még ezen a mostoha arányszámon belül is mostoha elbánásban részesült.

A számítások alapjául azt a területarányt vesszük, amelyen arányban áll csonka országunk erdőterülete az összes területhez s amely arány — a földművelésügyi minisztérium által múlt évben kiadott statisztika szerint — az 1927. év végén 12.4 százalékot, az 1928. év végén pedig — a Magyar Statisztikai Szemle múlt évi 12. számában (1231. oldalon) közölt kimutatás szerint — 12.6%-ot, átlagosan tehát 12.5%-ot tesz.

A rendelkezésre bocsátott hitelösszeg arányszámának megállapításánál figyelmen kívül hagyjuk a nyugdíjakat, amelyekben az erdészeti nyugdíjak is bennfoglaltatnak.

A számadatok a következők:

<i>rendes kiadások</i> összege	24,030.910 P
ebből az államerdészeté	2,138.170 „

arányszám 8.8%, vagyis a terület aránylagos hányadánál 30%-kal kevesebb.

Átmeneti kiadások összege 1,678.100 P
 ebből az államerdészeté 8.000 „
 arányszám 0.5%, vagyis a területarányánál 96%-kal keve-
 sebb.

Beruházások összege 4,979.000 P
 ebből az államerdészeté 310.000 „
 Arányszám 6.2%, vagyis a területarányánál 50%-kal keve-
 sebb.

Összes előirányzat 30,688.010 P
 Ebből az államerdészeté 2,456.150 „
 Arányszám 8%, vagyis a területarányánál 36%-kal kevesebb.

Felhozhatná valaki azt, hogy egyes tudományos intézmé-
 nyek (meteorológiai intézet és földtani intézet) az erdőgazdaság
 érdekeit is szolgálják és hogy a mezőgazdasági felső oktatás költ-
 ségei a tárca terhén szerepelnek, ellenben az erdészetié nem.

Ezzel szemben azonban az államerdészet egész miniszteriá-
 lis adminisztrációja, beleértve a központi számvevőséget is, az
 államerdészet rovatán nyert elszámolást; az erdőgazdasággal
 szemben jóval fokozottabb ellenőrzési kötelezettség terheli az
 államot, mint a mezőgazdasággal szemben; az államerdészet ki-
 adásai közt benne vannak az állami kezelésbe vett 280.000 kat.
 hold nem állami tulajdont alkotó erdőnél felmerülő összes keze-
 lési teendők költségei is; végül az erdőgazdasághoz fűződő sok
 különleges közérdek és az erdőgazdaság ama sajátsága miatt,
 hogy a beruházások csak igen hosszú idő múlva jövedelmeznek,
 az erdőgazdaság fejlesztésénél sokkal több feladat hármlik az
 államra, mint a mezőgazdaságnál.

Ugy véljük, hogy ezek alapján a területarányt joggal vehet-
 jük az összehasonlítás alapjául.

Hasonló eredményre jutunk akkor is, ha azt nézzük, hogy
 a tárca egyes címeinél a rendes és átmeneti kiadások összege
 mennyivel változott az előző évvel szemben.

A 3., 9. és 12-ik címnél 5.6—10.1%-ig menő emelkedés mu-
 tatkozik.

A 4., 5., 6., 7., 8. és 10. címnél 0.5—5.7%-ig menő csökke-
 nés; amivel szemben az államerdészet dotációja 7.5%-kal, tehát
 az átlagnak több, mint kétszeresével apadt a múlt költségvetési
 évvel szemben.

A beruházásokat itt nem vehetjük figyelembe, mert hiszen ezeknek egy része a múlt évben befejezett építkezések, vagy beruházások költségeiből állott, másik része pedig kamatmentes kölcsön, s így már természetük is nagyon eltér egymástól.

Nekünk nem az fáj, hogy a mezőgazdaság javadalmazása aránylag is nagyobb, mint az erdőgazdaságé, s a magunk részéről is nagy sajnálattal látjuk, hogy a testvérágazatnak mennyi jogos kívánsága marad kielégítetlenül.

Mi arra kívánunk rámutatni ezzel az összehasonlítással, hogy az erdőgazdaság az egész tárca sovány dotációján belül is mostohán részesedik.

Sőt még a mostoha részesedést sem panaszolnók fel abban az esetben, ha az előirányzott költségekkel el lehetne megközelítőleg látni azokat a közérdekű feladatokat, amelyek szerény véleményünk szerint, halasztást nem tűrnek.

Ha nem is valamennyit, de a fontosabbakat iparkodunk itt felsorolni.

Régóta panaszoljuk, hogy megfelelő erdészeti statisztikánk nincs.

A múlt évben a minisztérium jóindulatából módunkban állott ugyan egy füzetet közreadni, azonban ez a füzet ma már aligha fedí a valóságot.

Legalább is erre enged következtetni a Magyar Statisztikai Szemle, már említett füzetében közölt területtáblázat, amely ugyancsak az erdők törzskönyvére való hivatkozással, a minisztérium által közölt 1927. évi adatokkal szemben igen jelentős eltéréseket mutat.

Régóta panaszoljuk, hogy termelési statisztikánk nincs, az erdősítesekről, üzemrendezésekről, birtokmegoszlásról, illetőleg ebben beállott változásokról stb., a szakközönség tájékoztatást nem kap.

Igaz ugyan, hogy a Statisztikai Szemle már említett közleménye, hivatalos adatokra való utalással, ezekre vonatkozólag is közöl adatokat, amelyekre később hivatkozni is fogunk. Elképzelhetetlennek tartjuk azonban, hogy erre vonatkozó pontos adatok állanának a minisztériumban rendelkezésre anélkül, hogy az érdekelt szakközönség azokról tájékoztatást nyerne és csak

nem szakembernek, bár hosszas és odaadó tanulmányozásról tanuskodó, de mégis laikus ismertetése révén juthatnánk hozzá.

Lehet-e szó nélkül hagyni azt, hogy egy olyan agrárállamban, ahol az erdők területe közel kétmillió kat. holdat tesz ki, ahol a negatív külkereskedelmi mérleg legsúlyosabb tehertételét évről-évre a százmillió pengőt erősen meghaladó fabehozatal alkotja, a gazdasági statisztika teendőinek végzésére egyetlen szakembert nem alkalmaznak, hanem a statisztikai szolgálatot, mint mellékes teendőt hárítják rá arra az osztályra, amely a rábízott és törvényen alapuló kötelezettségek halmazával sem tud személyzethiány miatt megbirkózni?

Aligha szorul bizonyításra az, hogy ma már nem lehet és nem szabad fontos gazdasági ágazatok ügyeit pontos statisztika nélkül intézni. Első kifogásunk tehát a költségvetéssel szemben, hogy továbbra sem nyújt módot ennek az igen helytelen állapotnak a megszüntetésére.

Az állam egyik legfontosabb feladata és felelősségteljes kötelessége az erősen megapadt erdők fennmaradásáról való gondoskodás és meglevő erdeink állományának lehető javítása.

A két teendő közül az elsőt már ma is tételes törvény teszi az államhatalom kötelességévé, még pedig annyira, hogy az erdő-törvény a felügyelettel megbízott tisztviselőket szó szerint kötelezi arra, hogy „kerületüket évente legalább egyszer bejárják”.

Ennek a kötelezettségnek az államerdészeti tisztikar megfelelni nem tud.

Hogy pedig a felügyeleti kötelezettség teljesítésének elmulasztása nem marad következmények nélkül, arra nézve utalunk a Statisztikai Szemle már említett közleményében felsorolt adatokra.

Az említett közlemény szerint az erdősítésre előírt területekből az 1926. évben 14.600 kat. hold, az 1927. évben 19.900 kat. hold, 1928. évben pedig 20.900 kat. hold maradt erdősítetlenül.

A számszerint kimutatott erdősítési hátralék tehát két esztendő alatt közel 30%-kal emelkedett.

De meggyőződésünk, hogy a tényleg foganatosított erdősítéseknel is igen jelentékeny az a százalék, amit vagy pótolni, vagy megújítani kellene.

Pedig ezek a hátralékok és hiányok nemcsak azt jelentik, hogy évente 120.000—150.000 m³ fatermést veszítünk el, 1 és fél millió pengő körül levő töértékben, de azt is, hogy az elgyomosodó talajok beerdősítése minden elvesztett év után 20—25%-kal több költséget követel és az elérhető eredmény még így is jóval alatta marad annak, amit az idejében foganatosított erdősítéssel el lehetett volna érni.

Egész nyugodtan állíthatjuk azt, hogy a tényleges erdősítési hátralék a kimutatott számnál sokkal nagyobb, mert hiszen igen jól tudjuk, hogy a természetes felújítás alatt álló területeken az utolsó két évben hézagosan előfordult makktermés miatt szintén jelentékeny területek maradtak felújulatlanul.

Erdőállományunk tehát nemcsak mennyiségileg apad, amit a statisztika számadatai igazolnak, hanem minőségileg is, mert hiszen a hasznosítatlan területek nagysága is évről-évre gyarapodik.

Ennek oka elsősorban az állami felügyelet elégtelensége.

Egyik multévi számunkban statisztikai adatok alapján mutattuk ki, hogy a külső tisztviselők fizikailag képtelenek a felügyeleti teendők ellátására, mert a kerületek túl nagyok, a sok apró birtok óriási területen van szétszórva s ezen kívül az állami ellátásba vett területekből is túl sok jut egy-egy tisztviselőre.

A teendőket megállapítani, azok menetét irányítani, a foganatosítást ellenőrizni csak a helyszínen lehet, a külső erdőtiszt teendőinek a súlypontja tehát nem a belső irodai munkára, de a külső helyszíni munkára esik.

S itt rá kell mutatnunk a mai rendszer másik lehetetlenségére.

Amíg például a gazdasági felügyelőségek személyzeténél az utazási költségek a személyi járandóságoknak 60%-át teszik ki, az államerdészeti költségvetésben ezek a költségek a személyi járandóságok 25%-át teszik, dacára annak, hogy — mint már említettük — az erdőtisztikar nagy terjedelmű idegen tulajdon összes gazdasági teendőit is ellátni és irányítani köteles.

Az eredmény az, hogy a külső tisztviselőknak havonta hat napnál többet nem szabad utaznia, illetőleg ennél több utazást fel nem számíthat. A következmény pedig az, hogy az erdők igen jelentékeny százalékát a törvény által felügyeletre kötelezett tiszt-

viselők éveken át nem is láthatják, mert hiszen amúgy is szűkre szabott illetményéből a tisztviselő saját költségén utazgatni igazán képtelen.

Ennek a hiányzó felügyeletnek a következménye ezután meglevő állományaink lassú, de folytonos pusztulása.

Fabehozatalunk az 1928. évben 149.000.000 pengő értéket képviselt.

Az elmúlt 1929-ik év katasztrófális gazdasági viszonyai miatt a behozatalunk, különösen építőanyagokban, igen jelentékenyen visszaesett, a behozatal értéke azonban még mindig 131.000.000 pengőt tesz ki.

Egyetlen módja volna annak, hogy ezt a behozatalt csökkentsük, ha egyrészt meglevő erdeink fatermését iparkodnánk fokozni, másrészt az erdők területét iparkodnánk gyarapítani.

Meglevő erdeink fatermése és állományviszonyai, amint azt már előbb kimutattuk, alig javulnak.

Nézzük most a másik kérdést, vajjon lehet-e erdeink szaporítására gondolni.

Az 1923. évben a magyar törvényhozás külön törvényben fektette le az Alföld fásítási akció szükségességét.

Az 1927. évben a földművelésügyi minisztérium egy 15 éves programtervezetet dolgozott ki, amely szerint ez alatt az idő alatt az Alföldön 213.588 kat. hold területet kell beerdősíteni, az ország többi részein pedig 56.768 kat. hold kopár területet befásítani.

Az összesen 270.356 kat. holdból évi 18.000 kat. holdat kellett volna beerdősíteni s ennek a munkának költségei évente 1.560.000 pengőt emésztettek volna fel.

Az 1928—29. évi költségvetés a különböző rovatokon 1.230.000 pengőt, az 1929—30. évi költségvetés 750.000 pengőt, az 1930—31. évi költségvetés pedig már csak 600.000 pengőt irányoz elő.

Mivel pedig az erdősítési költségek, különösen a kopár területeknél, de a futóhomoknál is évről-évre emelkednek, mert hiszen ezeknek a területeknek az állapota évről-évre romlik s így mindig több és költségesebb befektetésre lesz szükség; könnyen megállapíthatjuk, hogy a mai költségvetési összeg mellett a program legjobb esetben 70—80 év alatt lesz foganatosítható s

az erdőterületek így beálló szaporodását igen könnyen lerontja a meglevő erdőterületek állandó apadása.

A Statisztikai Szemle előbb már említett közlönyének adatai szerint az 1926—28. években az Alföldön mindössze 8.318 kat. holdat, évente tehát 2.700 kat. holdat erdősítettek be.

Ezzel szemben ugyanannak a cikknek a kimutatása szerint az erdőterület 1926—28. évben kereken 5.000 kat. holddal apadt, az erdősítési hátralék pedig 6.300 kat. holddal emelkedett s így végeredményben az erdősült terület 3.000 kat. holddal apadt még akkor is, ha az Alföldön foganatosított fásításokat, mint teljesen sikerülteket, vesszük számításba.

Az 1926. évi hivatalos jelentés a foganatosítandó pótlásokkal együtt 33.264 kat. hold kopár területet mutat ki.

Az 1927. évi program már 56.768 kat. holddal számol.

Meggyőződésünk azonban az, hogy ha az új erdőtörvény megszületik s az összeírást azokra a kopár területekre is ki lehet terjeszteni, amelyek eddig nem tartoztak a törvény hatálya alá, a terület legalább a háromszorosára szaporodik.

Hová fog ez vezetni?

100 év alatt egy lépéssel sem jutunk előre!

Nézzük most már az erdészeti kísérletügy helyzetét.

Azt hisszük, fölösleges bizonyítani, hogy tudományos kísérletek nélkül gazdasági ágazatokat fejleszteni nem lehet.

Hasonlítsuk itt megint össze a mezőgazdasági kísérletügyi intézmények és az erdészeti kísérletügy helyzetét.

Ha a költségvetés 10-ik címének kiadásaiból 30%-ot a meteorológiai és földtani intézet költségeire levonásba hozunk, még mindig 1,680.000 pengő marad a mezőgazdasági kísérletügyi intézmények javadalmazására.

A testvér-szakma panaszaiából megállapíthatjuk azt, hogy ez az összeg nagyon kevés.

Kérdezzük ezeketán, mit mondjunk az állami költségvetésnek arra a rovatára, amely erdészeti kísérletek céljaira 8.000, mond Nyolcezer pengőt irányoz elő és az eddig tankönyvek és folyóiratok támogatására előirányzott 4000 pengőt is törli?

Igaz, hogy tudomásunk szerint két tisztviselőnek (egy IX. és egy X. rangosztályú) az illetményei, akik a kísérletügynél

vannak alkalmazva, a személyi járandóságok rovatán vannak elszámolva.

Az egész összeg azonban így sem éri el a mezőgazdasági kísérletügyi intézmények dotációjának fél százalékát s csupán néhány főiskolai tanár lelkes buzgóságának lehet köszönni azt, hogy egy apró töredéke a kísérletügyi szolgálatnak, évről-évre tengődik.

Pedig meggyőződésünk az, hogy dacára az erdőgazdaság hosszú élettartamú üzemének, néhány évi kísérletezéssel már igazolni lehetne, sőt már eddig is igazolni lehetett volna azt, hogy a meglévő magyar erdők fatermését rövidesen három-négyszeresre lehetne fokozni s alig 1—2 évtized alatt, a behozatalt lényegesen csökkenteni, néhány évtizeden belül pedig majdnem teljesen kiszorítani.

Az eddig felhozottak mind olyan kötelezettségei az államnak, amelyeket nagyobb részben tételes törvények is a kormányzatra hárítanak.

Annak igazolására, hogy ez a mostoha elbánás nem mai kelendő, felhozzuk a forgalmi-adó kérdését.

A mezőgazdaság összes termékei a termelő kezében forgalmi adómentesek, az erdőgazdasági termékek ellenben forgalmi adókötelesek.

Annál súlyosabb ez a teher, mert a külföldi fatermékek közül a tűzifa 1927-ig, a műfa és feldolgozott anyag pedig mind a mai napig vám- és forgalmi adómentesen özönlött és özönlök az országba.

A tűzifánál forgalmi adóváltság megállapítása során sikerült 1, azaz egy százalékos védelmet elérni, a műfára és fűrészeltfára vonatkozólag nemcsak hogy semmi védelmünk nincs, de a magyar fa 6—8%-os forgalmi adóval terhelve ennyivel kedvezőtlenebb viszonylatban kerül a piacra.

Csak hozzávetőlegesen hasonlítjuk össze a magyar erdőgazdasági helyzetét az ipar egyik-másik ágával és a szénbányászattal.

Tíz évvel ezelőtt textiliparunk alig 10%-át tudta fedezni a belső szükségletnek; ma, a 30—60%-os védővámok eredményeképpen már a szükségletnek több, mint kétharmadát képes fedezni.

Papíriparunk 10 évvel ezelőtt, az egy diósgyőri gyárat kivéve, egyáltalán nem volt. Ma a vasúti kocsirakományként 1000 pengőnél jóval magasabb vámtétel mellett, már van ezenkívül is jó néhány száz vagon termelésünk.

A forgalmi adóváltás megállapításánál a külföldi szenet a bányaar és a határig való vasúti szállítási költség után vagononként kb. 21 pengő, a belföldi szenet tisztán a bányaar után 4.5 pengő forgalmi adóváltással terhelték meg, a magyar szén tehát vagononként 16.5 pengő védelmet élvez e címen is.

A magyar tűzifa forgalmi adó védelme vagononként 2—2.2 pengő.

A tarifális védelemről már beszéltünk.

Ilyen viszonyok között az eredmény csak az lehet, amit tényleg látunk.

A védett ipar és bányászat fejlődik, az elhanyagolt, kiszolgáltatott erdőgazdaság elmarad!

Majdnem hívogatjuk be a külföldi fát, a magyar termékeket pedig, amint erre már a képviselőházban és főrendiházban is rámutattak, sok viszonylatban nem bírjuk értékesíteni.

Mi nem kérünk 25—30%-os védelmet, de állítjuk azt, hogy ha a külföldi behozatalt 2—3%-os forgalmi adó tehertöbbséggel sújtja a kormány s ezt a pénzt az erdőgazdaság már sokszor megjelölt fejlesztésére fordítja, aránylag rövid időn belül fokozatosan kiszoríthatjuk az importot.

A vasúti tarifák rendezésének hatására már rámutattunk.

Ezek azok a legkiáltóbb sérelmei az erdőgazdaságnak, amelyek orvoslására mindeddig igen kevés hajlandóságot láttunk a kormányzat gazdasági politikájában.

Amilyen örömmel üdvözöljük és őszinte köszönettel fogadjuk a cikk elején hivatkozott két rendeletben megnyilvánuló, megértő jóindulatot, éppoly nyomatékosan kérjük továbbra is a felhozott sérelmek orvoslását és azt is, hogy ezeknél a kezdő lépéseknél a kormányzat ne álljon meg!

A magyar erdőgazdaság erőteljes fejlesztése nélkül 25—30 év alatt 3—4 milliárdot kell csak fáért kifizetnünk a külföldnek.

Minden komolyan gondolkozó ember elbírálására bízzuk annak a megítélését, lehet-e helyeselni az olyan gazdasági politi-

kát, amelyik sajnálja az évi 2—3 millió pengő beruházást arra, hogy ezt a rettenetes terhet ugyanennyi idő alatt elkerüljük s az országot a behozataltól véglegesen megmentsük?

Lehet-e ezt takarékoságnak nevezni és tovább is elnézni?

A bölény sorsa és jövője.

Rohoska Soma m. kir. erdőmérnök.

Azt hiszem, minden természetbarát és vadász szíve fájdalmasan dobban meg, ha állatfaunánk e nem is oly régen még vadászat tárgyát képező — ma már azonban pusztulóban s kihálóban lévő — állatjáról emlékezik meg.

Az emberi kapzsiság s rövidlátás, továbbá a fékevesztett indulatok árja (háború, kommunizmus) talán egy állaton sem bosszulta úgy meg magát, mint a bölényen. Ez annál sajnálatosabb, mert a bölény az emberiség terjeszkedésének s a kultúrának nem állt útjában, úgyhogy emiatt létezésétől szükséges lett volna megfosztani két kontinens állatfaunáját. Szokás ugyan egyes állatfajok megritkulásánál vagy eltűnésénél azt hangoztatni, hogy a kultúra útjában állt, ha azonban a bölényre mondja ezt valaki, úgy ez csak frázis, mellyel az emberi faj önzése van leplezve. Ennek épp ellenkezőjét lehet mondani, vagyis, hogy állatunkat nem a kultúra túltengése, hanem igenis a magasabb kultúra s a nemesebb érzések hiánya pusztította ki. Minden túlzás és exotikumok keresése nélkül állíthatjuk, hogy a bölény úgy Európa, mint Ázsia számos erdőségeiben található még magát otthon nem hátrányára, de előnyére a kultúrának.

A bölény pusztulásában két főtenyezőt lehet megjegyezni. Az egyik tényező, melyben az amerikai bölény is közös sorsot visel az európai bölénnyel, a lőfegyver elterjedése és tökéletesedése (mellyel az Amerikában terjeszkedő fehér ember bámulatraméltó pusztítási eredményeket ért el), a másik tényező pedig, mely csak az európai bölényt sújtotta, a háború s a vele kapcsolatos forradalmak.

A lőfegyver elterjedése előtt a bölény léte bizonyos fokig biztosítva volt, amennyiben ugyanis vadászatához s elejtéséhez

a legszebb férfierények harmónikus létezése: a bátorság, ügyesség s izomerő kellettek, mert a bölényt legtöbbször közelharcban, lándzsával vagy más szúrószerszámmal kellett elejteni. Szokásban volt ugyan még mint kevesebb veszéllyel járó vadászati mód, a veremmel való fogás, azonban ez sem lehetett oly hatásos, hogy vele pl. az amerikai prairiek sokszázezernyi csordáit ki lehetett volna pusztítani. Hisz épp Amerikában a bölény, a löfegyverrel felszerelt fehér ember terjeszkedése előtt annak dacára is száz és százezernyi számra tenyészett, hogy a legtöbb indiántörzs bölényvadászatból élt, létfeltétele s megélhetése szorosán összefüggött ezzel. Ám az indiánok nem könnyűszerrel, tömegszám gyilkolva jutottak hozzá, hanem kemény harcok s a fennhangoztatott férfierények révén, sőt gyakorta életük s vérük árán. E vadászati mód felett elgondolkodva, meg kell állapítani, hogy férfias sportszerűség dolgában — melyet őseink is gyakoroltak — a modern fegyvert kezében szorongató Afrika-vadász is eltörpül a felbőszült bölényt lándzsával le-szűrő indián mellett.

Védte tehát ősvadunkat itt Európában is az, hogy elejtéséhez „igazi férfi” kellett. Ezek száma pedig mindig kevesebb, mint a kapzsiak s önzők serege. A bölény sorsát tehát a löfegyver megpecsételte. Állatunk ugyanis, bár nem szereti a háborgot s bizalmasságot, de a közelébe férköző embertől nem fut el gyáván. Nem is búvik viszont, mint ezt Afrika hirhedt állatkirálya, az oroszlán igen gyakran teszi. Ha pedig rokonával, a kaffer-bivallyal hasonlítjuk össze, úgy ez utóbbinak alattomoságát, ravaszságát s bosszúálló természetét tekintve, az eredmény ismét a bölényt elejteni akaró fegyveres ember javára üt ki. Mindezeket egybevetve, a bölény becserkészése s löfegyverrel való elejtése tehát szerintem a könnyebb vadászati feladatok közé tartozott. Így válik könnyen érthetővé gyors pusztulása Európában s igazi amerikai tempóban Amerikában.

Bennünket elsősorban a tragikusabb sorsú európai bölény érdekel s így egy rövid pillantást érdemes lesz vetni egykori előfordulására. Honos volt hajdan az egész európai kontinensen s az ázsiai kontinensnek inkább a nyugati felében s a Kaukázusban. Ez utóbbi előfordulása annál is érdekesebb, mert míg Amerikában a bölény igazi prairie vad, addig a Kaukázusban

mint valódi „magashegységi vad” szerepelt. Többen Németországot említik igazi hazájának, hol Sziléziában volt a leggyakoribb, azonban elég szép számmal fordult elő a régi Litvánia s a mai Lengyelország területén, továbbá Nagymagyarországban és Bulgáriában. Nagymagyarországban Erdélyben volt a leggyakoribb, azonban Bihar és Gömör megyében való előfordulását a megmaradt helynevek is bizonyítják (Belényes, Belány). Ugyancsak Zólyom megyében Zubrohlawa, Zubrating szláv helynevek őrzik emlékeiket. Vagy Ung megyében a Turjafolyó völgye. Tur — bölényt jelent. Hogy azonban a Kárpátok s ezen belül is Erdély volt az igazi hazája, ezt hiteles feljegyzések őrzik. Ezen feljegyzéseket idézi Brehm is „Állatok világa” III. kötet 529—530. lapokon. Mindezen feljegyzésekből látjuk, hogy a bölény Erdélyben még egész a XVIII. század végéig teljes szabadságban élő s a vadászat tárgyát képező vad volt, bár vadászatát csakis fejedelmek, vajdák, királyok s főurak gyakorolták. Állítólag az utolsó bölényt 1815-ben ejtették el Udvarhelyszéken.

Az európai bölény kérlelhetetlen s szomorú végzetét a XVIII. század végén már többen is felismerték s ennek hatásaképpen egész biztató tempóban indult meg e faj megmentése. Elöl jártak ebben az orosz cárok, kik hajdani Litvánia déli részén elterülő óriási kiterjedésű bialovici őserdőben biztosítottak számukra helyet. Ugyancsak gondoskodtak a kaukázusi hegysekben előforduló bölények biztonságáról, szigorú törvények s felügyelet által. E valóban királyokhoz méltó nemes gesztusnak Magyarországon is akadt követője, amennyiben Hohenlohe Oehringen herceg a szepesmegyei Javorinán adott nekik menedéket, illetve telepítette be őket vétel útján 1888-ban. Sziléziában, mint a bölény őshazájában Von Pless herceg már jóval előbb, 1865-ben telepítette be őket. A tenyészanyagot Bialovicéről hozatta.

Ezen intézkedések által a már pusztulóban lévő bölényfaj megmentése tulajdonképpen már biztosítva lett volna. A bialovici erdőben a bölényállomány annak dacára, hogy a cárok vadászatokat is tartottak rajta, a XIX. század elejétől az 1860-as évekig 700—800 darabszám körül forgott s mindig növekedő tendenciát mutatott. Az 1860-as évektől az állomány szaporo-

dása folytonos s a század végefelé az ezer darabot jóval felül kellett hogy haladja, mert Brehm művének írásakor, tehát 1902 körül Friese után 1500 darab-ra mondja az állományt. Bár a hivatalos adatok nem mondanak ekkora létszámot, bizonyos mégis, hogy az európai bölény közvetlen a háború kitörése előtt állomány dolgában nem állt rosszul s bár előfordulása nem volt általános, de ott, ahol volt, annál inkább óvták. Ily körülmények között rontott rájuk a háború, mely a már megmentettnek látszó fajt sokkal közelebb vitte a pusztuláshoz, mint valaha, amennyiben a háború s méginkább a kommunizmus úgy a bialovici, valamint a kaukázusi állománnyal tökéletesen végzett. Egyetlen példány sem maradt meg. Pusztulás lett a sorsa a javorinai állománynak is.

A bölény kipusztításának e második fázisa után annál megbecsülhetetlenebb s sokszorosabb értékűnek kell tekintenünk azon körülményt, hogy a háború s a kommunizmus vérzivatarait, Magyarországon a budapesti állatkertben, egy 5 főből álló kis európai bölénycsalád úszta meg szerencsésen és pedig egy bika, négy tehén, illetve üsző. E jelentőséget felismerve, az állatkert vezetősége, kapcsolatban az országos fővadászmester s a gödöllői erdőigazgatóság ideirányuló támogatásaival, a bölényeket — létüket és szaporodásukat biztosítandó — kitelepítették a visegrádi erdőbe 1923-ban. Sajnos, e kitelepítési akció mindjárt a legelején meghozta a maga áldozatát, amennyiben az egyik tehén a szállítóládában még Budapesten szívszélhűdést kapott. Meg kell itt jegyezni, hogy ez a végzet befogott vadállatoknál igen gyakori. Sok tapasztalat bizonyítja, hogy egyes vadállatok valamely szokatlan esemény s legfőképen valamely akarattuk elleni cselekmény (helyváltoztatás, lefogás) esetén hasonló módon múltak ki.

A megmaradtak, és pedig Matyi, egy öreg bika, Mancsi, egy ereje teljében levő tehén, Szegfű és Vilma, e két utóbbi még üsző, szerencsésen kijutottak a számukra kijelölt, jobban mondva elkerített helyre. Mindjárt az első év a legörvendetesebb eseménnyel biztatott, amennyiben Mancsi, az egész társaság legkedvesebb és legintelligensebb alakja, boldog állapotba került, amely annál is inkább méltatandó volt, mert Matyi már túl volt férfikora delelőjén. Így Mancsi 1924 tavaszán egy gyönyörű,

teljesen érett, nagy bölénybikának adott életet. Azonban amit adott, sajnos, el is vette, mert még aznap agyonnyomta. Így fordult az öröm gyászra. Bizony nagy szomorúság is volt látni az érett, teljesen kihordott, emellett gyönyörűen fejlett kis bika hulláját. Sohasem tudok a gondolattól szabadulni, hogy talán elkerülhető lett volna e végzet, ha a kritikus napokra a 70 éven felüli öreg bölényőr mellé, ki ennek előtte dunai uszálykormányos volt, egy lelkiismeretes, állatgondozásban gyakorlott kisegítőt adnak, ki talán a szelíd s mindig igen nagy állatintelligenciát eláruló anyaállatnak egy egyszerű felkeltésével megmentti a különben is igen praktikus berendezett istállóban létrehozott kis „reménységet”. Az 1925-ös esztendő semmit sem hozott, pedig ugyancsak fontos lett volna, hogy a szemmel láthatólag vénülő és soványodó Matyi, faja közt nemének utolsó magyarországi képviselője, kötelezettségeinek eleget tegyen, mielőtt még itthagya „feleségeit”. Sokszoros öröm volt tehát, midőn e roppant kritikus időben nemcsak Mancit lett reményteljes, hanem az üszők egyike is fel lett avatva általa anyává s így 1926-ban két kis bölény, még hozzá mindkettő bika, jött szerencsésen a világra, ezúttal elmaradván hál' Istennek minden katasztrófa. Matyi ezzel a „hőstettel” a lehető legdicsőségesebben fejezte be földi pályafutását. Gyermekait s fájának letéteményeseit még látta ugyan s gyönyörködhetett bennük, de nemsokára ezután kimúlt, irigylendő példát hagyván egyúttal maga után, hogy miként kell befejezni egy kiháló nemes faj utolsó sarjának koros életét. A két bika közül a Mancitól származó „Miska” különösen szépen fejlett s erőteljes egyednek ígérkezett. Az előhasi születésből származó „Heró” érthetően lemaradt fejlődésében Miska mellett, mert azonkívül, hogy első borjú volt, anyja sohasem volt oly erőteljes, mint Mancit, Miska anyja. Az apaállat kimúlván, természetesen meddő volt az 1927 és 1928-as esztendő is.

Visegrádról elkerülvén, 1928 óta csak hallomás s napilapokból közölhetem alábbiakat. A beltenyésztést elkerülendő, idegenből (bizonyára Németország) hozattak egy bikát. Nevét ez is a kezelő tiszt után kapta s lett „Jenő”. Bizonyára e bika után születhetett 1929 decemberében egy bikaborjú, mely valószínűleg most is él, miután kimúlása hírét nem hallottuk. Fájdal-

masan olvashattuk azonban március hóban Mancsi halálát, mely a legtöbb szaporulatot adta a lét és nemlét között igen bizonytalanul lebegő magyar bölénycsaládnak. Meg kell ez alkalmmal jegyeznem, hogy bölényeink felőli hírszolgáltatásnak egyes napilapok sokkal jobban igyekeznek eleget tenni, mint a szaklapok. E dícséretreméltó igyekezet mellett azonban a híradások sokszor nemhogy nélkülözik a szakszerűséget, de egyenesen félrevezetők. E téren tehát a szakajtónak bizonyos kötelezettségei lennének az érdeklődő közönséggel szemben éppúgy, mint azon személyiségeknek, kik a bölények sorsát közvetlenül figyelemmel kísérik s intézik.

A Visegrádra kimentett s szaporodási tendenciát mutató kis bölényállomány tehát a magyar kultúra méltó büszkesége lehetne, ha szerencsésebb lendületet venne eltartásuk és szaporodásuk. Ez persze nem könnyű, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy nekünk közelről sem állanak azok az eszközök rendelkezésre, mint az amerikaiaknak az amerikai bölény megmentésére, nevezetesen „pénz” és „terület”. E két tényezőt igen sínylik a szegény magyar bölények. Ne gondolja senki, hogy ők itt szabadon élnek a visegrádi erdőségekben, vagy hogy valamely nagyobb terület van nekik biztosítva. Sajnos, ez nem így van. Az egész terület, ahol létüket hurcolják, 9 és fél hold, fakorlással bekerítve. Ezen belül van az „istállójuk”, melyre persze nélkülözhetetlen szükségük van. A terület többi részének fele erdő (idősebb bükkös), fele sétahely. Nem mondhatom, hogy legelő, mert a kb. 3—4 hold tisztást úgy letapossák, hogy legelőről beszélni egyáltalán nem lehet. Így hát az egész társaság mesterséges táplálásra, azaz „jászolra” van utalva. Valóságos létkérdés lenne tehát számukra s a fejlődés további menetét generálisan megoldaná, ha akkora területet biztosítanának nekik, ahol tavasztól ősziig legelhetnének s ez idő alatt ne lennének jászolra utalva. Igaz ugyan, hogy a bölény az „istállózást” jól tűri, sőt ezt meg is hálálja, de viszont tudjuk, hogy szarvasmarháinknak is mily jót tesz a legelő, a nagyobb mozgási szabadság, melyek hiányát a bölények sokkal jobban sínylik, mint szarvasmarháink. Ugyancsak bővebbtartalmú forrásvíz is elkelne számukra. Bizonyára igen nagy örömet, lelkesedést és dicsőséget váltana ki, ha sikerülne bölényeink sorsát intézők-

nek s gondozójuknak feladatukat megoldani s kielégíteni azon várakozást s eredményt, melyet minden természetbarát s kultúremler a „magyar bölénycsalád” fennmaradásához s szaporodásához fűz. E feladatról beszélve, meg kell említenem bármily röviden is, hogy mit tett e téren Amerika, ki a mult hibáit a legszebb eredménnyel reparálja. Mint már említettem, a löfegyverrel — mint egyébként nélkülözhetetlen segédeszközzel — terjeszkedő fehér ember, minden számítást felülmúló, legtelhetlenebb mértékben pusztította Észak-Amerika hihetetlen nagyságú bölénycsordáit. Hogy mily nagyságú lehetett ez a bölényállomány? Hozzávetőleges számítás szerint negyvenötvenmilliónyira becsülték, mely létszám Amerika felfedezésétől a terjeszkedés előtti s alább közelebből is megjelölt időszakig csak igen kevésbé apadt. A rendes tavaszi s őszi vonulást végző bölények egy csordában, néha többszázezerből álló főre is összeverődtek. Egy-egy ily vonuló csorda 20—30 km hosszúságot is kitett. A főcsapás az 1800-as évek második felében zúdult rájuk, mikor is a hirtelen kiépült vasúthálózat egyrészt a terjeszkedést és megközelítést, másrészt az értékesítést tette könnyűvé. Ekkor aránylag igen rövid idő alatt, mintegy másfél évtized alatt, kb. 1870-től 1885-ig a rideg önző üzleti számítás végzett a milliónyi tömegekkel. E lelketlen gyilkolás és megszárlás éhínségre s pusztulásra juttatta egyúttal a szegény indiánokat, kiknek életmódja s kenyere a bölényhez volt kötve. Mire a hivatalos körök észbekaptak, az állomány már ki volt pusztítva s csak a hozzáférhetlenebb helyeken maradt csupán annyi, amiből a tenyészanyag kitellett. E pusztítás után minyárt megindult azonban a mentés s azóta fokozatos tempóban halad napjainkig. Az amerikai kormány hatalmas pénzáldozatokkal, 8 különböző helyen óriási, több négyzetkilométernyi területű remizeket rendezett be számukra, melyek bár kerítve vannak, de területük nagyságánál fogva a kerítés korlátait a bölények abszolút nem érzik. E rezervátumok között legnagyobb a Yellovston Park területe. Ma már különben mentésről nem is kell beszélni. E része a munkálatoknak és áldozatoknak be van fejezve. Most már csak terjeszkedésről szólhatunk, mert az egyes remizekben és rezervátumokban a bölény már úgy elszaporodott, hogy a szaporulat — mely évi többezer főre is rúg —

elhelyezéséről kell gondoskodni. Ezt részben az északi területekre szállítják, hol teljes szabadságban élhetnek, részben pedig közlelmezésre fordítják, illetve bőrét s egyéb termékeit ipari célokra használják fel s így mondhatni, hogy az elért cél nemcsak ideális, de közhasznú. Így szárnyalja túl ebben is Amerika a vén Európát. Vajha mi is a nyomában lehetnénk.

Ez út egyik sorompójának kulcsa, nekünk magyaroknak van a kezünkben. Jóakarát, jobban mondva „*akarát*” s hozzáértéssel — ha egy kis szerencse is hozzájárul — néhány évtized alatt csodás eredményeket lehet elérni. Példa erre Pabló Mihály félvér indián esete,* ki a múlt század utolsó felében általa befogott négy darab bölényborjúból bölényállományát 1907-ig 709 darabra emelte. Ez állományát eladta az államnak s tulajdonképpen az képezte alapját a mai 8 különböző rezervátum s a szabad északi terület többeszernyi tömegének.

Az egész magyarságnak, s ezen belül is nekünk, erdészeknek, mint a bölények közvetlen gondozójának, sokszorosan fokozott gondja s figyelme kell hát hogy kísérje a „*visegrádi magyar bölénycsalád*” sorsát, jövőjét s gyarapodását. Adjon az Isten e feladat végrehajtásához minél nagyobb szerencsét.

* L. Aco: Bison redivivus, Magyar vadászújság 1929. 6. szám.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Az Alföld fásítási akció.

Egyesületünk a közgyűlés határozatából még március hó folyamán előterjesztéssel fordult a földművelésügyi és pénzügyminiszter urakhoz, valamint a miniszterelnök úrhoz kérve, hogy az Alföld fásítási akciótól az ezévi költségvetésben elvont hitelösszeget az államköltségvetésben állítsák vissza.

Külön kérvénnyel fordult egyesületünk a törvényhozás mindkét házához is, rámutatva a hátrányokra, amelyek ennek az akciónak az elhanyagolásából származnak s egyúttal megkereste az összes, az Alföld fásítási törvényben érdekelt vármegyék és városok vezetőisztviselőit, hogy az egyesület akcióját megfelelően támogassák.

Ezideig Borsod, Gömör és Kishont vármegyék, Zemplén vármegye és Csongrád vármegye alispánjaitól kaptunk értesítést arról, hogy azonosértelmű fölterjesztéssel fordultak a kormányzat illetékes tényezőihez.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a szép reményekre jogosító akció ezidőszerint teljesen kátyuba került.

Amint közvetlenül lapzártá előtt értesültünk, a pénzügyminisztérium a legridegebben elzárkózott a földművelésügyi minisztérium ez irányú újabb előterjesztései elől s így egyelőre nincs kilátás arra, hogy az Alföld fásítási akció részére a megfelelő hitelösszeget biztosítani lehessen.

Nem jelenti azonban ez azt, hogy a küzdelmet feladnánk, sőt, amit eddig nem tettünk, keresni fogjuk a még nagyobb nyilvánosságot, hogy ezeket a feltétlenül szükséges, tisztán közérdekű és minden tekintetben jogos, tételes törvényen alapuló igényeket a kielégítésig eljuttathassuk.

Úgy véljük, hogy még az élesebb harcmodor is indokolt lesz, mert azt már látjuk, hogy a kérés és érvelés eredményre e téren alig vezet.

Már pedig az elérendő cél fontossága minden lehető eszköz alkalmazását köteleességyünké teszi.

IRODALOM

Hess—Beck: Forstschutz. Verlag I. Neumann, Neudamm, 2 vas-kos kötet, kötetenkint 6 füzet, az egész mű kedvezményes ára 50 márka.

Több neves erdészeti szaktudós közreműködésével teljesen átdolgozva kiadja dr. W. Borgmann, a giesseni egyetem erdészeti fakultásának tanára.

Még az oly termékeny német szakirodalomban sem jelent meg ehhez hasonló értékeőbb mű, mely általános becsénél fogva bennünket is közelről érdekel, főként ma, amikor megmaradt csekélykiterjedésű erdeink védelme valóban országos jelentőségű, szent feladat.

Az említett műnek nemcsak jelenlegi időszerűségénél fogva tulajdonítok igen nagy becsét, hanem gazdag tartalmánál és belső értékénél fogva is és megelégedéssel állapíthatom meg, hogy számos uradalom, illetve erdőtiszt szerezte már be az én javaslatomra ezt a nélkülözhetetlen szakkönyvet, melyben az erdővédelem terén egészen a legutóbbi időig minden felmerült kérdés behatóan tárgyalva van.

Az első kötetet, mely az állatok (emlősök, madarak, rovarok) ellen való védelemről szól, egyízben már tárgyaltam.

A második kötet, mely az utolsó füzettel most fejeződött be, mintegy 600 oldalon az ember, növény, légköri behatások és futóhomok elleni védekezést tárgyalja.

A mű nyelvezete könnyed, leírásai élvezetesek, a szöveget számos ábra élénkíti és világítja meg. Igen helyes a kiadónak az az eljárása, hogy a szövegnek kevésbé fontos részét apróbb betűkkel szedette, viszont a fontos anyagot ritkítottan emelte ki.

Ugyancsak helyeslem, hogy az egyes fejezeteknél mindenütt fel van tüntve az odavonatkozó részletes irodalom is.

A kiadótól kapott értesülésem szerint a kedvezményes előfizetést 1930. év április hó 15-ig meghosszabbította. Ezen időpontig a hatalmas munka 50 márkáért szerezhető be I. Neumann-nál Neudamm-ban. Azon túl jóval drágább lesz ez az értékes mű. (F. M.)

A fehér Leghorn, vörös Rhode-Island tyúk, a khaki campbell kacska tenyésztése és takarmányozása. Írták: Winkler János m. kir. gazd. tanácsos, BOE főtitkár és dr. Jarrik Gyula miniszteri segéd-fogalmazó, BOE tb. titkár, 100 oldal, 9 ábra. 2 színes melléklettel. Ára 2 pengő. Az utánvételezési költségek elkerülése végett az összeg előzetes beküldése mellett a Baromfitenyésztők Országos Egyesületénél, Budapest IX., Üllői-út 25. sz., I. em. 10. kapható.

Napjainkban a baromfitenyésztés igen fontos közgazdasági tényezővé nőtte ki magát, mert a nehéz megélhetési viszonyok miatt minden talpalatnyi földet ki kell használni. Okkal-móddal a legszegényebb ember is foglalkozhatik baromfitenyésztéssel, hogy magának mellékjövedelmet vagy könnyebb megélhetést biztosítson, — a nagygazdaságok viszont annyi szabad területtel és ingyentakarmánnyal

rendelkeznek, hogy rájuk nézve a baromfitenyésztésre való berendezkedés csak technikai kérdés, amely hosszabb-rövidebb idő múlva megoldhatóvá válik. A legelső kérdés, amely szegénynél, gazdagnál felmerül: mit tenyészünk? Melyik fajta jobb, a Leghorn vagy a Rhode-Island? Ez a két kérdés naponta annyszor fordul elő, hogy szükségessé vált tömör stílusban megírt olcsó füzetet kiadni, amelyben az érdeklődő mindazokat az érveket összesítve megtalálja, amelyek az egyik vagy másik fajta tenyésztése, illetőleg tartása mellett szólnak. A füzet továbbá gyakorlati útbaigazításokat tartalmaz a tenyésztést, ólázást, takarmányozást illetőleg, amelyek mindenkinek, aki e fajtákkal dolgozik, megkönnyítik a munkát s biztosítják az eredményt. Manapság nemcsak a technikának vannak vívmányai, hanem a tenyésztési tudománynak is. Ilyen vívmány a khaki campbell kacsá, amelynek tojóképesége nemcsak vetekszik a tyúkéval, hanem azt felül is múlja. Tojásai nagyok, fehérszínűek, nem zsírosak s a fehérjéből nagyszerű habot lehet verni. Ahol tehát eleségben gazdag vizi kifutó van, ott továbbra is pekingi, meg parlagi kacsát lehet tartani, bár a khaki ilyen körülmények között különösen jól jövedelmez, de ez az új fajta ott is nagy sikerrel tartható, ahol nincs vizi kifutó, csak egy kis medence, hogy éppen csak fürödhessenek az állatok. A khaki campbell kacsá tenyésztésével tehát érdemes foglalkozni és e füzetben le vannak a kacsatenyésztészet létesítéséhez szükséges tudnivalók írva. A füzet egyébként igen csinos, könnyen kezelhető, stílusa szabatos, könnyen érthető és tömör. Ajánljuk minden baromfitenyésztő figyelmébe.

„Bányászati és kohászati szakoktatás”. Írta: *Pethe Lajos* miniszteri tanácsos. Különlenyomat a „Magyar Mérnök- és Építész-Egylet” által kiadott *„Technikai fejlődésünk története”* című műből Budapest, Stádium sajtóvállalat r.-t., 1929.

Szerző vonzóan, nagy készültséggel és rendkívül tanulságosan írta le a bányászati és kohászati szakoktatás történetét, miért is a szakközönség elismerését érdemli.

Érdekes leírásából megtudjuk, hogy a Mária Terézia által 1763-ban, Selmecen alapított *„Bányászati főintézet”* a világ első bányászati főiskolája és Európának második technikai főiskolája.

Nagyhírű tanárait Európaszerte ismerik, kik a kitűnő szakemberek seregeit nevelték fel. 1770-ben az *„akadémia”* címmel tüntetik ki az intézetet. A XVIII. század végén és a XIX. század elején Selmec a bányászati oktatás középpontja Európában. A laboratóriumi oktatás jelentőségét is Selmecen ismerték fel először.

1838-ban az akadémiához csatolták az 1807. évben felállított erdészeti tanintézetet. Külföldiek is számosan látogatják az akadémiát; azonban 1867 óta, mikor a tannyelv magyarrá lett, nemzetközi jellegét elvesztette s a külföldiek is lassan elmaradtak onnan.

A főiskolai oktatás kereteiből kifejlődött *szakirodalom* tudományos becse a nyugati államokéval vetekszik. Híres tanárai közül meg-

említhetni *Farbaky Istvánt* és *Schenek Istvánt*, kik a róluik elnevezett villamosakkumulátorral; *Kerpely Antalt*, ki rendkívül gazdag tudományos irodalmi munkássága révén, továbbá *Herrmann Emilt*, ki a mechanika és szilárdságtan terén végzett önálló kutatásaival s megállapításaival, s végül *Cséti Ottót*, ki bányá- és földméréstani műszereivel és készülékeivel tette nevét világhírűvé.

Az 1918-ban az akadémiának menekülnie kellett évszázados székhelyéről, Selmecbányáról. Nagyértékű felszerelésének és gazdag gyűjteményeinek megmentésére már nem maradt idő. Sopron városban ezer gond és aggodalom között, a nyugatmagyarországi zavarok és népszavazás után a kormány nagyértékű támogatása tette lehetővé, hogy immár mint „*Bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola*” újból folytathatja nemes hivatását.

Az érdekes leírás szövegét a főiskola selmecbányai palotáinak képe, Selmecbánya látóképe, Farbaky, Cséti, Kerpely és Herrmann professzoroknak arcképei majd a soproni főiskolai palotának, mintatárójának és a kvalitatív kémiai, analitikai és elektrokémiai laboratóriumának képei díszítik.

A füzet meglepő szép kiállítása a közismert „Stádium” nyomdát dicséri.

Tomašovszky Imre.

Wald und Holz. Ein Nachslagebuch für die Praxis der Forstwirte, Holzhändler und Holzindustriellen. Herausgegeben von Dr. Wappes. Verlag von I. Neumann, Neudamm und Berlin, Verlag von Carl Gerold's Sohn Wien.

Amint a címe is mutatja, az erdészeti tudomány legfőbb ágait, továbbá a faipar és fakereskedelem lényegét felölelő hatalmas műről van szó, mely mintegy 80 nyomtatott ívnyi terjedelemben, körülbelül 1280 oldalon tizenhat havi füzetben, 1930 április havától 1931 július hóig fog megjelenni. Füzetenkint csupán 3.30 márka kedvezményes előfizetési árat szabtak a kiadók, mely kedvezmény az utolsó füzet megjelenésével megszűnik.

A neves kiadók is tudatában vannak annak, hogy „nagy fába vágják a fejszéjüket”, főként a jelenlegi szomorú gazdasági helyzet mellett, mely az ilyen monumentális, nagy mű kiadásának éppen nem kedvez, holott kétségtelen az a tény, hogy az erdőbirtokosok, faiparosok és fakereskedők igen jó hasznát fogják venni ennek az élénk, figyelemreméltó kézikönyvnek. Áll ez főként a magyar viszonyokra, amennyiben mi magyar nyelven ilyen kézikönyvet teljesen nélkülözünk és mai helyzetünkben ilyennek kiadására nem is gondolhatunk.

Ebből a nagy műből eddig az első füzet látott napvilágot, mely a különböző műszaki és gazdasági mértékeket, mentőjelzéseket és első segélynyújtás szabályait tárgyalja, továbbá a fontosabb erdészeti műszavakat sorolja fel német, francia és angol nyelven.

A tervezett további anyagból kiemeljük a következőket:

1. Az erdőgazdaság köréből,
 - a) emberi és állati munka,

- b) időjárás és éghajlat,
- c) erdészeti talajtan,
- d) erdészeti növénytan,
- e) erdőművelés,
- f) erdőhasználat,
- g) erdővédelem,
- h) különleges erdőgazdasági ágazatok,
- i) erdőrendezés,
- j) erdészeti igazgatás,
- k) erdészeti építkezések,
- l) erdészeti mellékhasználatok.

2. Fakereskedelem.

3. Faipar.

4. Jogi és statisztikai rész.

5. Egyesületi kérdések.

6. Függelék.

Ebből a vázlatos ismertetésből is kitűnik, hogy egy igen használható műről van itt szó, amelynek célja egyben az is, hogy a faipart és kereskedelmet az erdészettel való közelebbi együttműködésre ösztönözze és a fennforgó ellentéteket kiegyenlítse.

Ajánlatos a füzetes kiadásra már most előfizetni I. Neumann kiadónál Neudamm (Németország).

F. M.

K Ü L Ö N F É L É K

Személyi hírek. A m. kir. honvédelmi miniszter előterjesztésére Magyarország főméltóságú kormányzója 1930. évi február hó 26-án kelt magas elhatározásával elrendelni méltóztatott, hogy *Sándor Béla* m. kir. honv. erdőtanácsos, erdőigazgatónak „a m. kir. honvédség kezelésében álló kincstári erdőgazdaságainak megszervezése és fejlesztése körül kifejtett kiváló és eredményes szolgálataiért” dícsérő elismerése tudtul adassék.

Halálozások. Id. *Bodnár Richárd* nyug. miniszteri tanácsos, erdőmérnök, Hunyad vármegye állami erdőhivatalának volt főnöke, egyesületünk alapító tagja, f. évi április hó 28-án, 69 éves korában, Budapesten, hosszas szenvedés után meghalt. *Bodnár Richárd* 1884-ben lépett állami szolgálatba *Bustyaházán*, ahonnan 1887-ben a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályára rendelték be. 1890-ben a szilágysomlyói erdőgondnokság vezetésével lett megbízva, majd mint főerdész, 1903-ban főnöke lett a dési m. kir. állami erdőhivatalnak. Innen 1907-ben *Dévára* lett áthelyezve, ahol mint a dévai m. kir. állami erdőhivatal főnöke, az összeomlásig teljesített kiváló szolgálatot. 1909-ben kinevezték m. kir. erdőtanácsossá, 1917-ben főerdő-

tanácsossá, 1918-ban miniszteri tanácsossá, 1922-ben pedig megvált szolgálatától és állandó nyugalomba vonult.

A megboldogult különösen mint Hunyad vármegye állami erdőhivatalának főnöke szerzett kiváló érdemeket az ottani állami kezelésben volt erdők szakszerű gondozása és fejlesztése terén. A társadalmi életben is élénk részt vett, ahol egyben nagy közkedveltségnek örvendett.

Holttestét április hó 30-án helyezték a Kerepesi temetőben nagy részvét mellett örök nyugalomra.

Brannich Gyula nyugalmazott m. kir. I. osztályú főerdőszámtanácsos hosszas szenvedés után, 64 éves korában meghalt és április hó 23-án helyezték örök nyugalomra Budapesten a Farkasréti temetőben.

Az állami szolgálatot a zsarnócai erdőhivatalnál, mint műszaki díjnok 1891-ben kezdte meg, ahol erdőrendezési munkálatokkal foglalkozott, majd később az állami kezelésbe vett községi erdők zsarnócai és trencsényi erdőgondnokságánál teljesített szolgálatot mint műszaki díjnok és erdőgyakornok. Ezt a szolgálatát 1895. évben megszakította és nemeskéri Kiss Miklós véglesi uradalmában vállalt erdőtisztai alkalmazást. Mint magánerdőtiszt, az említett uradalomnál 1898. év első napjáig szolgált, mert 1898. évi január hó 17-től kezdve, mint a nyitrai kataszteri felmérési felügyelőség kötelékébe tartozó kataszteri felmérési növendék, újból állami szolgálatba lépett.

Azonban ebben az alkalmazásban csak rövid ideig működött, mert 1898. évi április hó 18-tól kezdve mint erdőszámtiszt, újból az államerdészeti feladatokat teljesít szolgálatot.

Számvevőségi szolgálatát a besztercebányai erdőigazgatóság mellé rendelt számvevőségnél kezdte meg. Szolgált Budapesten a számvevőség erdészeti csoportjánál és a nagybányai főerdőhivatal mellé rendelt számvevőségnél, mely utóbbinak főnöke volt. Budapesti szolgálata alatt részben mint beosztott tisztviselő, részben pedig mint osztályvezető szolgált az erdészet ügyeit. Béke hamvaikra.

MÁV. TÜZIFA VERSENYTÁRGYALÁSA.

A MÁV igazgatósága folyó évi április hó 25-én tartotta meg tűzifaszükségletének biztosítása iránt a versenytárgyalást. 11.520 vagon hasáb- és 814 vagon dorong-tüzifát kitevő ideai szükségletének fedezésére összesen 86 cég adott be ajánlatot. Míg az elmúlt évben kiírt hasonló mennyiségű tűzifára csak 26 cég tett ajánlatot és azokban mindössze 17.000 vagon szállítására kötelezte volt magát, addig az idén 86 cég összesen mintegy 78.000 vagon tűzifa szállítására vállalkozott. Az idén felajánlott tűzifa szinte hétszeresen múlja felül a kiírt tűzifa mennyiségét.

Belföldi származású tűzifából felajánlottak nem egészen 32.000, külföldről pedig mintegy 46.000 vagonnal.

A felajánlott tűzifa árai a következő határok között mozognak:

a) belföldi fánál: bükkhasáb 240—250 P, tölgyhasáb 220—230 P, cserhasáb 225—235 P vagononként ab feladóállomás. b) Külföldi fánál: bükkhasáb vagononként ab Battonya 240—250 P, ab Bihar-keresztes 230—250 P, ab Lökösháza 240—250 P, ab Nyirábrány 225—250 P, ab Sátoraljaújhely 235—250 P, ab Barcs 235—250 P.

A nagyobb ajánlatokat a következő cégek tették: Magyar keményfaipar r.-t. Budapest, 550 vagon cser- és tölgyhasáb à 233 P, 300 vagon bükkdorong à 224 P,

Mundus Borlova r.-t. Temesvár, 1000 vagon bükkhasáb à 245 P,

Podrus Holzindustrie Bratislava, 1000 vagon bükkhasáb és 100 vagon bükkdorong à 220—226 P,

Wiesel Jenő Arad, 1000 vagon bükkhasáb à 240—245 P,

Dunántúli erdőgazdasági és faipari r.-t. Pécs, 120 vagon cserhasáb à 240 P, 66 vagon bükk, csertölgy dorong à 200—220 P,

Deutsch J. és fia Miskolc, 200 vagon tölgyhasáb à 229 P, 80 vagon tölgydorong à 209 P,

Zelbr Károly Budapest, 500 vagon bükkhasáb à 2540 dínár,

Freiwirt Sándor Budapest, 1000 vagon bükkhasáb à 1425 Kč,

Schmidl Mór Ipolyság, 350 vagon bükkhasáb à 260 P, 170 vagon csertölgyhasáb à 230 P,

Diósi Ignác fia Lajos r.-t. Nagyvárad, 500 vagon bükkhasáb à 245 P, 500 vagon cserhasáb à 225 P,

Krámer-testvérek Budapest, 200 vagon tölgyhasáb à 255 P, 700 vagon bükkdorong à 245—250 P,

Földes Ö. Ede Budapest, 420 vagon bükk-, gyertyán-, tölgy-, kőrishasáb à 245—269 P, 145 bükk-, cser-, gyertyándorong à 217—245 P,

Hirschfeld Vilmos Kaposvár, 280 vagon bükkhasáb à 248—270 P, 30 vagon cserhasáb à 250 P, 55 vagon tölgyhasáb à 210—220 P,

Löwy Dávid és fiai Ujpest, 100 vagon bükkhasáb à 235 P,

Magyar erdőbirtokosok faértékesítő r.-t. Budapest, 3420 vagon tölgy-, bükk-, cser-, kőrishasáb à 230—265 P, 410 vagon tölgy-, cser-, erdei fenyődorong à 200—225 P,

Winkler Testvérek Szeged, 250 vagon bükkhasáb à 242 P, 50 vagon bükkdorong à 232 P, Reizman Sámuel Munkács, 1500 vagon bükkhasáb à 1325—1425 Kč, 600 vagon bükkdorong à 1395—1495 Kč stb.

Tekintettel arra, hogy a magyar termelés által felajánlott mennyiség majdnem háromszorosa a szükségletnek, az egyesület elnöksége sürgős felterjesztéssel fordult az illetékes miniszter urakhoz, kérve, hogy az egész szükségletet a belföldi termelés útján fedezzék.

31. Kimutatás a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai Segélyző Egylet *alaptökéjének gyarapítására* az 1930. évi április 1—30-ig az erdészeti társadalom részéről felajánlott és befizetett adományokról.

Befizettek: Bächer Adolf 5, Béky Albert 2, Cserneczy Károly 1.50, Dimák Ödön 5, Franciscy Vilmos 12, Füstös Zoltán 2, Gloser Dezső 1, Héjj János István 2, Jeszenszky Ferenc 5, Kerner Ede 10, vitéz Kiss Lajos 1, Kósa Gyula 2, Kovássy Kálmán 2, Modrovich Ferenc 3, Polakovics György 2, Ronchetti Gáspár 10, Sébor János 3, Surjánszky Kálmán 5, Szegedy Oszkár 2, Szeles István 2, Szpiska Mihály 2, Trauer Ervin dr. 1, Zsák Lajos 4 pengő.

A jelen kimutatás szerint befolyt összeg 84 pengő 50 fill., amelyhez hozzáadva a már előzőleg kimutatott befizetések összegét, a gyűjtés eddigi eredménye 8.522 pengő 86 fillér.

Bianco csekklap használata esetén a befizetések „M. kir. bányameérnöki és erdőmérnöki főiskolái Segélyző Egylet, Sopron” címen az 57936. számú csekkszámánkra eszközlendők.

Sopron, 1930 május 1.

Széki János

főisk. tanár, a Segélyző Egylet elnöke.

Kimutatás az új erdőtörvénytervezettel kapcsolatos propagandaküldöttségek fedezetére folytatólag beküldött összegekről: Coburg herceg uradalmi 650, Rödi Collenberg grófné 50, összesen 700 P. Befolyt eddig összesen 13.961 pengő 10 fillér.

Kimutatás az Emléktáblára folytatólag beküldött adományokról: Vollnhoffer Pál 1, Kozma Gyula 5, Budafoki Károly 1, Ferenczy Ferenc 2, Galambos József 2, Schaffer Endre 3, Schilling Béla 1, Körmőczy Illés 1, Neumann István 2, Nagy Sándor 1, Howald Imre 1, Tamás János 1, dr. Földes Károly 1, Scholtz Pál 1, Scherg Károly 1, Muraközy Pál 1, Koncsek János 1, Krizmanits Ferenc 1, Zsirai Mihály 1, Olasz János 1, Szent-Istvány Aladár 1, Szeles István 1, Wrانowich Béla 1, Fodor Gyula 1, dr. Sziogyártó József 1, Marschall Ernő 1, Ormos Zsigmond 1, Kőrösi János 1, Földes Tibor 5, Szekács Vince 1, Takács János 2, Krause Dezső 5, Lengyel Viktor 1, Petricsek István 1, Markó István 1, Krausz Ágoston 1, Cseleji József 1, Garlathy Oszkár 1, Lotterhof Márton 1, Törzs Arthur 1, Béky Ferenc 1, Török Ferenc 1, Dercsényi István 2, Loványi Heribert 1, Polakovics György 1, vitéz Telgárthy Jenő 2, Orbán László 1, Nagy Zoltán, 1, Kachelmann Ottó 1, Zsemlye Imre 2, Lehrmann Béla 2, Bende Imre 1, Krafeszky Ferenc 5, Püspöki erdőhivatal Vác 5, Barsi Nándor 3, Varró István 1, Teknős András 1, Lamp Béla 1, Riedl László 5, Kondor Vilmos 10, Gohn Emil 2, Dimak Ödön 2, Rainiss Béla 1, Tófalvy Miklós 1, Kirkovics István 1.52, Szpiska Mihály 2, Baráth Béla 2, Simonfy Ákos 5, vitéz Rukofy Gyula 1, Raksányi Károly 1, Huszár Tibor 10, Máthis Gyula 5, Kraffszky Ferenc 2, Pauer Jenő 2. Összesen 142 pengő 52 fillér. A gyűjtés eredménye eddig 439 pengő 80 fill. Adományok további szíves beküldését kérjük.

Faanyagok és építési anyagok tájékoztató árai 1930 május hóban

I. Belföldi faarak:

termelők és nagykereskedők
közötti forgalomban:

1. Rönkfa m³-ként

ab feladóállomás Pengő

Tölgy 30 cm felül	33—50
Tölgyfournier 45 cm felül	80—110
Bükk 30 cm felül....	30—35
Kóris 30 cm felül....	40—48
Kórisfournier	80—110
Szil 30 cm felül	23—42
Gyertyán 25 cm felül	28—45
Jávor 30 cm felül	45—55
Eger 26 cm felül	28—35
Nyár (gyufafa)	23—28
Nyárfournier 50 cm felül	36—45
Kóris bognárfa 10 t. vg.	350—450
Szil „ 10 „ „	280—360
Akác „ 10 „ „	320—420
Tölgy bányafa szlov. ab m. határ	36—38

2. Tűzifa.*

ab feladóállomás

Belföldi száraz hasáb	220—255
Belföldi „ vegyes	220—240
Belföldi „ dorong	210—225
Erdélyi tűzifa ab m. határ	240—265
Szlovenszkoí tűzifa ab m. határ	220—310
Jugoszláviai tűzifa ab m. határ	220—310

Kicsinybeni árak Budapesten
házhöz szállítva forg. adó
nélkül

Aprított fa q-ként	5:10
Hasábfa „	4:70
Bérvágás „	1:20

3. Egyéb faanyagok:

Bükk keréktalp db (f)	34—42
Kóris „ „ (f)	48—56
Nyírfarúd db	2.00—2.20
Tölgydonga I-a akója	4.50—5.50

* Dunántúlon kedvező szállítási viszonyok mellett magasabb árakat is fizettek.

Tölgydonga II-a
akója Pengő 2.60—3.00

4. Fűrészelt faarak:

m³-ként vagon-tételekben
budapesti paritásban + forg.
adó

Tölgy	120—160
Bükk gőzölt szélezett	90—110
Bükk „ szélezetlen	80—100
Bükk gőzöletlen „	70—90
Kóris	120—160
Szil	70—90
Gyertyán	80—120
Jávor	96—140
Eger	80—110
Nyár	48—68

5. Budapesti fenyőfa-detail- árak:

ab raktár

Válogatott lúcfenyő ..	120—125
I. oszt. áru 24 mm alapon	115—120
II. oszt. áru 24 mm alapon	100—105
III. oszt. áru 24 mm alapon	85—92
Léc hosszú	90—94
Zárléc lúcfenyő	90—94
Faragott fa alapára..	76—85
Fűrészelt fa 6 m-ig ..	70—78
Zsindely ezre 18 collos	40—44
Rúd 8 cm fm. (fill.)	50—56
Rúd 10 „ fm. (fill.)	68—72

6. Faszén:

Belföldi I-a 10.000 kg	690—800
Belföldi II-a 10.000 kg	650—760
Retortaszén ab m. h. à	830—900

II. Építési anyagok árai:

ab kereskedő telepe

Égetett agyagtégla ezre nagyméretű	78.40—84
kisméretű	60—64
1 q égetett mész	6—8
1 m ³ oltott mész	40—50
100 kg portlandcement	8—9

**Az „Erdészeti Lapok“ 1930. évi V. füzetének
HIRDETÉSEI.**

**Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.**

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betüve vagy ennél nagyobb betűfajtaival szedett hirdetés milliméterenkin 20 fillér. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 32 P.) Táblázatos é garmond betűnél kisebb betűfajtaival szedett hirdetések másfélszeres egy ségárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény

Apróhirdetéseknél egy szó 12 fill., álláskeresleti hirdetésekénél 6 fill
Külön mellékletek megegyezés szerint.

Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársasága

Budapest IX, Calvin-tér 7. sz.

**Elvállalja termelt, tövönálló vagy feldolgozott fakészletek
bizományi értékesítését, vesz és elad bármily mennyiségű
tűzifát és fűrészelt anyagokat. Értékesítési kérdésekben
készséggel áll az erdőbirtokos
és erdőtiszt urak rendelkezésére.**

(1. XII. 2.)

**Hárs- és égergömbfát 30 cm vastagságtól feljebb, kanadai
nyárfát és diórönkfát 35 cm vastagságtól feljebb, állandóan vá-
sárolunk. Szép csomoros nyár szintén érdekel bennünket. Fornér-
gyár és keményfatermelő R.-T. Budapest, IX., Csont-u. 1.**

(2. XIV—14.)

**A csehek által kiülőzött 39 éves pagonyerdész, ki a Kárpátok-
ban 18 éven át 10.000 hold őserdőt önállóan kezel, vadászatban tel-
jesen jártas, állást keres. Komlóssy Lajos, Miskolc, Lévy József-u. 67.**

(8.)

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

a váci alsóvárosi volt úrb. telkesek szőri erdejében elhalálozás folytán megüresedett erdőőri állásra.

Az állás javadalmazása évi 300 pengő készpénzfizetés, mintegy 18 kat. hold szántóföld használati joga, az erdei utakon kaszáló, egy szoba és konyhából álló természetbeni lakás melléképületeivel, 2 drb marhatartás, sertés- és baromfitartás, szabad tüzelő az erdőben termelt száraz dült fákból.

Pályázati kérvényhez másolatban csatolandó erdőőri szakvizsga, tisztiorvosi, erkölcsi és eddigi működési bizonyítvány, melyek vissza nem küldetnek.

Az állás, mely folyó évi augusztus 1-én elfoglalandó, nem nyugdíjképes és a megválasztott egyévi kifogástalan próbaszolgálat után lesz véglegesítve, a földek élvezetébe pedig csak a folyó évi termények betakarítása után jut.

A megválasztott felhívásra eredeti okmányait tartozik bemutatni.

Pályázati kérvények legkésőbb folyó évi június 15-ig hozzám címezve nyujtandók be.

Vác, 1930. évi május hó 7-én.

(11.)

Fonay Mihály kirendelt elnök Vác, Körút 5/a.

KÜLÖN AJÁNLÁT

Feketefenyőmag (Pinus Austriaea) 85% csirázóképességgel	100 kg-ként	1200. — P
Erdei fenyőmag (Pinus sylvestris) 90% csirázóképességgel		1050. — „
Lucfenyőmag (P. cea excelsa) 95% csirázóképességgel		355. — „
Vörösfenyőmag (Larix Europea) 50% csirázóképességgel		560. — „
Kocsányos tölgyemlék, I-a (Quercus pedunculata) 80—90% metszéssel megállapított csirázóképességgel		25. — „
Kocsánytalan tölgyemlék, I-a (Quercus sessiliflora) 70—80% metszéssel megállapított csirázóképességgel		36. — „
Bükkemlék, I-a (Fagus sylvatica) 80% metszéssel megállapított csirázóképességgel		140. — „
Magról kelt 2 éves, 12—30 cm magas lucfenyő-csemeték	1000 db-ként	16. — P
Magról kelt 2 éves, 15—20 cm magas vörösfenyő csemeték		29. — „

Kívánatra az összes magvokról és növényekről árjegyzéket küldünk.

KLENGANSTALT A. GRÜN WALD

Forst-Samenhandlung

Wiener-Neustadt (Österreich)

1868. évben alapítva

(3. VI. 5.)

870—1930. kig. sz.

Nagykovácsi község előljáróságától.

ÚJABB ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Közhírré tesszük, hogy Nagykovácsi község határában a község és volt úrbéres birtokosság tulajdonát képező mintegy 2330 katasztrális hold területen gyakorolható

vadászati jog

az 1930. évi május hó 20. napján d. e. 10 órakor a község háza tanács-termében megtartandó nyilvános árverésen az 1930. évi március hó 1. napjától az 1939. évi július hó 31. napjáig terjedő kilenc és félesztendei időtartamra haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 1500 pengő.

Bánatpénz 1500 pengő, mely összeg az árverés megkezdése előtt a község előljáróságnál letétbe helyezendő.

Részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a községi főjegyző hivatalos helyiségében tekinthetők meg s ugyanitt megszerezhetők.

Megjegyezzük, hogy az elmúlt év szeptember 15. napján ugyanily feltételek mellett megtartott árverésen egyedül ajánlatot tett gróf Tisza-uradalommal a képviselőtestület előnyösebb értékesítés reményében a szerződés megkötését megtagadta.

Nagykovácsiban, 1930. évi április hó 25. napján.

(7.)

Előljáróság.

Tölgymakk, fenyőmagvak és lombfamagvak, erdészeti csemeték, sorfák beszerezhetők Keiner Rezső okl. erdőmérnöknel Budapesten, Fery Oszkár-utca 34. szám alatt.

(4. VII. 7.)

Szakvizsgázott erdőőr, 10 éves jó bizonyítvánnyal, teljes erdészeti és vadászati gyakorlattal azonnalra állást keres. Bertha Ferenc Kőrmend, Szombathelyi-út.

(5.)

THIRINGER JÁNOS OKLEVELES ERDŐMÉRNÖK ERDŐGAZDASÁGI ÉS MÉRNÖKI IRODÁJA, KÖRMEND (Vas m.)

Elvállalja az **erdészet, vadászat és földmérés** körébe tartozó összes munkálatok szakszerű és pontos kivitelét; közelebbről: rendszeres gazd. tervek készítését, erdőbirtokok és faállományok becslését, vételét és eladását, erdőgazdaságok felügyeletét, szaktanácsadást; erdei magvak és csemeték szállítását bel- és külföldön. Vadászterületek berendezését, felügyeletét, élő és lőtt vad értékesítését és beszerzését, vadászterületek és vadlelővések közvetítését bel- és külföldön. Területek felmérését, felosztását, határok kiigazítását, térképek készítését, telkesítést, alagcső- és árokrendszerek utak, és iparvasutak tervezését és kitűzését. (12. V. — 1.)

5707—1930. sz.

TÖLGY-HASZONFAELADÁS ERDEI RAKODÓN.

A kőkúti m. kir. állami erdőhivatal Verpelét Máv. állomástól mintegy 6.3 km-re fekvő ú. n. Kisnánai erdei rakodóján készletezett 17 tm³ tölgy-haszonfa és a bodonyi m. kir. állami erdőhivatal Recsk Máv. állomástól mintegy 10.5 km-re levő Peterét körüli erdei rakodókra kihozott 396 tm³ tölgy-haszonfa 1930. év május hó 20-án d. e. 9 órakor a m. kir. erdőigazgatóság hivatalos helyiségében (Miskolc, Deák-tér 1.) zárt írásbeli ajánlat mellett tartandó versenytárgyaláson eladásra kerül.

Írásbeli ajánlatok 1930. évi május hó 19 déli 12 óráig adandók be a m. kir. erdőigazgatósághoz.

Bővebb felvilágosítással szolgál és árverési feltételeket postabélyeg ellenében megküldi a m. kir. erdőigazgatóság.

Miskolc, 1930 május hóban.

(10.)

M. kir. erdőigazgatóság.

115—1930. sz.

HASZONFAELADÁSI HIRDETMÉNY.

A Baranya vármegye Vajszló község határában fekvő, a magyar katolikus vallásalap tulajdonát képező vajszlói uradalmi erdőben kitermelt és a vajszlói uradalmi vasúti rakodón vagonba lerakva átadandó mintegy 867.353 köbméter tölgy-, kőris-, szil-, gyertyánhaszonfa 1930. évi május hó 26-án déli 12 órakor a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium XI. (közalapítványi) ügyosztályában (Budapest V., Báthory-utca 12., III. em. 20. ajtószám) tartandó zárt-ajánlatú versenytárgyaláson eladásra kerül.

A köbtartalom kéreg nélkül értendő.

Az eladási feltételek a minisztérium XI. ügyosztályában és Vajszlón, a kir. közalapítványi erdőhivatalnál megtekinthetők.

Vajszló, 1930. évi április havában.

(9.)

Kir. közalapítványi erdőhivatal, Vajszló.

Nyári hónapokra szeretném feleségemet 9 éves fiammal 600—800 m tengerszínfeletti magasságban lakó erdész uri családnál elhelyezni. Levélbeli szíves felkeresést kér Brieska Jenő Újszász, Pest m.

5617—1930. sz.

Zemplén vármegye alispánjától.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

Zemplén vármegye törvényhatósága központi székháza 740 ürköbmétert kitevő ezesztendei tüzifaszükségletének biztosítása céljából *verseny tárgyalást hirdetek.*

A versenyezni óhajtókat felhívom, hogy „Ajánlat Zemplén vármegye székháza tüzifaszükségletére” felírással ellátott és pecséttel lezárt borítékba helyezett ajánlataikat 1930. évi június hó 2. napján déli 12 óráig az alispáni iktatóba közvetlenül vagy posta útján mu-tassák be.

Az ajánlatok Sátoraljaúj helyben, az alispáni hivatalban 1930. évi június hó 3. napján délelőtt 3 órkor bontatnak fel. A verseny-tárgyaláson az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

A törvényhatósági bizottság fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok fölött, az összecszerúségre való tekintet nélkül, szabadon dönhessen.

A szállítási feltételek a következők:

Beszállítandó Sátoraljaúj helybe, a vármegye ház udvarába, szokásos sarangokba rakva, *igazoltnan hazai termelésű* 370 ürköbméter *tölgyhasáb* vagy *hántott cser* tüzifa, 150 ürköbméter *dorong* tüzifa, 220 ürköbméter I. osztályú tuskó- és dorgmentes *bükkhasáb* tüzifa.

A szállítás az ősz folyamán kezdődik, és pedig havonként körül-belül 100 ürköbméter mennyiségben, ha azonban a szükség úgy kívánja, nagyobb mennyiségben is. Erről a vállalkozó 10 nappal előbb értesítést kap.

Az árajánlat az egész mennyiségre, esetleg minőségenként külön-külön is megtehető.

A nyugtabélyegilleték vállalkozót terheli.

Kifizetés mindenkor a már leszállított és átvett mennyiség után történik.

Sátoraljaúj hely, 1930. évi május hó 12-én.

Bernáth Aladár s. k., alispán.

PÁLYÁZAT.

Özv. báró Trauttenberg Frigyesné szül. Almásy Emilia grófnő öméltsőségának Fejér megyében, Mór és Pusztavám községek határait-ban fekvő mintegy 2.138 kat. hold nagyságú erdejére rendszeres gaz-dasági üzemterv készíten-dő.

Az uradalom a munkálatokhoz rendelkezésre bocsátja a kb. 25 évvel ezelőtt készült, jóvá nem hagyott tájékoztató régi üzemtervet, kataszteri birtokíveket, kataszteri térképszelvényeket, erdészeti tér-képet, a szükséges fogatot és a különböző munkákhoz szükséges anya-gokat és napszamosokat.

Az üzemterv főbb gazdasági elveire vonatkozó jegyzőkönyv 1930. év végéig, maga az üzemterv pedig a földművelésügyi minisztérium jóváhagyására 1931. év végéig bemutatandó lesz.

Azon okleveles mérnök urak, kik a mérnöki kamarának tagjai és a munkálatok elvégzését vállalni óhajtják, erre vonatkozó ajánlatukat díjazásaikra vonatkozó feltételeiknek közlése mellett legkésőbb 1930. évi június hó 30-ig bezárólag küldjék be dr. Eisenbarth Ferenc uradalmi ügyészhez Székesfehérvár, Várkörút 36. alá.

Az „Erdészeti Lapok“ 1930. évi V. füzetének tartalma:

	Oldal
Meghívó az igazgatóválasztmány ülésére	211
A kereskedelmi miniszter leirata a talpfatermelés többletének átvétele ügyében	212
A földművelésügyi miniszter leirata a tűzifa vasúti fuvardíjának mérséklése ügyében	213
<i>Bíró Zoltán:</i> A kormány erdőgazdasági politikája	214
<i>Rohoska Soma:</i> A bölény sorsa és jövője	232
<i>Egyesületi közlemények:</i> Az Alföld fásítási akció	240
<i>Irodalom:</i> Könyvismertetés. Hess-Beck: Forstschutz (F. M.). — A fehér Leghorn, vörös Rhode-Island tyúk, a khaki campbell kacsza tenyésztése és takarmányozása. — Pethe Lajos: Bányászati és kohászati szakoktatás. (Tomasovszky Imre). Wald und Holz (F. M.)	241
<i>Különfélék:</i> Személyi hírek. Halálozások. — A Máv. tűzifa-verseny tárgyalása. — 31. kimutatás a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai segélyzöegylet gyarapítására az 1930. évi április 1—30-ig az erdészeti társadalom részéről felajánlott és befizetett adományokról. — Kimutatás az új erdőtervnyelvezettel kapcsolatos propagandaköltségek fedezetére folytatólag beküldött összegekről. — Kimutatás az emléktáblára folytatólag beküldött adományokról	244
Faanyagok és építési anyagok tájékoztató árai 1930. évi május hóban	248
Hirdetések	I—V